

LISTOPAD 2021

KAPELA

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA KAPELA

počelo je, dimnjak je srušen

Sadržaj

- 5 RIJEČ UREDNICE:** Jelena Spreicer
- 6 KAKO SMO GA RASTURILI:** Luka Kvočić
- 16 ZAHVALA SUDIONICIMA**
- 18 ARHITEKTURA S VELIKIM A - INTERVJU S ARHITEKTOM IVANOM JURETIĆEM:** Jelena Spreicer
- 24 SUDJELOVATI:** Hrvoje Zrnčić
- 26 DOJMOVI:**
Josip Zelić
Zlatko Glavina
Nikola Brolich
Luka Molvarec
Marko Cafuta
Branimir Bobanović
Irena Meglajec
Jagoda Šantić
Nika Brolich
Stjepan Dren Mlinarec
Vedran Štifanić
Kristijan Sajko
Ana Kvočić

- 42 POSEBNA PRIČA:** Tanja Kvočić
- 44 30. ZIMSKI USPON "KAPELE" NA ZAVIŽAN:** Vjekoslav Habulinec
- 50 PANTA RHEI:** Jelena Spreicer
- 58 IZLETI U DOBA KORONE:** Hrvoje Zrnčić
- 60 IN MEMORIAM:** Jelena Spreicer
- 64 SKUPŠTINA**

Impressum

KAPELA
Časopis Hrvatskog planinarskog društva Kapela
Godište 9. Broj 9, Zagreb
Izlazi jednom godišnje i besplatan je

IZDAVAČ
HPD Kapela, Maksimirska 51 a,
10000 Zagreb, www.hpd-kapela.hr

UREDNIŠTVO
urednica: Jelena Spreicer,
jelenaspreicer@gmail.com

zamjenik urednice: Hrvoje Zrnčić,
hrvoje.zrnčić@zg.t-com-hr;
grafička urednica: Ana Kvočić,
akvocic@gmail.com;
lektura i korektura: Jelena Spreicer
jelenaspreicer@gmail.com

TISAK
STEGA TISAK d.o.o.,
Heinzelova 60/1,
10000 Zagreb
Naklada: 400 kom

Svoju građu za objavu možete snimiti na CD ili DVD ili poslati urednici i/ili zamjeniku urednice redovitom ili e-poštom. Tekstove i opise samih fotografija treba slati odvojeno od samih fotografija, odnosno ilustracije ne ubacivati u tekst.

Uredništvo zadržava pravo da preradi tekst. Stajališta autora iznesena u objavljenim tekstovima ne moraju odražavati stajališta HPD-a "Kapela" niti stajališta članova Uredništva.

Riječ urednice

LUKA MOLVAREC

Pišući uvodnu riječ prošle godine, najavila sam godinu u kojoj će „Kapela“ kao društvo ostvariti mnoge planove, uglavnom vezane uz izgradnju skloništa. Poznata izreka kaže: „Želiš li nasmijati Boga, samo mu trebaš reći svoje planove.“ U tome smislu ne da nismo mogli predvidjeti nego niti u najluđim snovima nismo mogli zamisliti okolnosti koje su nas zadesile 2020. godine: ni razorne potrese u Zagrebu i Petrinji u kojima su nasreću naše društvene prostorije pretrpjele tek lakša oštećenja, niti pandemiju koronavirusa koja je stubokom promijenila našu obiteljsku i poslovnu svakodnevicu, kao i odnose s bliskim prijateljima. Nažalost, mnogima od nas ova je bolest oduzela članove obitelji i prijatelje. Iza nas je godina koja je bila traumatična u pravom smislu te riječi.

Ipak, „Kapela“ kao društvo nije pokleknula pred iza-

zovima „novog normalnog“. Njeni su članovi usprkos svemu navedenom smogli snage i hrabrosti izgraditi sklonište prema planovima arhitekta Ivana Juretića, a pod vodstvom Luke, Ane i Zelića. U trenutcima kada više ništa nije bilo normalno, na Bijelim stijenama volonteri su uzbrdo nosili iznimno teške terete, što je za svakog kapelaša zapravo ništa drugo doli – privid normalnosti. Budući da je godina bila posebno teška, takvi su onda bili i tereti koje su morali biti odneseni, kako oni izneseni na leđima sudionika radnih akcija, tako i oni koje svi nosimo na srcu nakon jedne ovakve godine. No u ljudskoj je prirodi prilagoditi se svakoj promjeni uvjeta, zato kao vrsta jesmo toliko napredovali. Ne čudi stoga da se novonastalim prilikama prilagodila i „Kapela“ koja i dalje organizira izlete i planinarsku školu, koju nije otkazala, već samo odgodila.

Trebat će daleko više pod

potresa i bolesti da pokoleba čuveni kapelaški duh!

Jelena Spreicer

Izletnički rezime

U 2020. godini Hrvatsko planinarsko društvo „Kapela“ brojilo je 375 članova, a zbog pandemije koronavirusa, od planiranih 70 službenih izleta ostvarilo je 21 izlet na kojem su sudjelovale 433 osobe, od toga 352 kapelaša. Organiziran je i jedan neslužbeni izlet.

KAKO SMO GA

AUTORI FOTOGRAFIJA SU RAZNI, A SKUPLJENE SU TOKOM RADNE AKCIJE

RASTURILI

ČOVJEK S TISUĆU IDEJA ILI ROBA S GREŠKOM

— Tekst: Luka Kvočić —

KAO I SVE BAJKE I OVA POČINJE S „BILO JEDNOM“, AL' NE TAKO DAVNO, DODAO BIH. TOČNIJE, 2016. GODINE MLADOST “KAPELE” PREUZIMA DIRIGENTSKU PALICU U DRUŠTVU. ZUB VREMENA UČINIO JE SVOJE, A PRVI MEĐU JEDNAKIMA SE U KOŠTAC S RUKOVOĐENJEM UHVATIO ZELIĆ.

Nikakav problem, on je i tako cijeli život trenirao za onog ovna čijom se glavom razbijaju vrata, šire vidici i mijenjaju trendovi, kakvi god oni bili. Kakve su posljedice, najčešće ga ne zanima. Glavno je spretno uvijek vodu na društveni mlin okrenuti. I kontra struje ako treba. Način uvijek postoji za onoga tko ima volju. Nevjerojatna ambicioznost, reklo bi se bi da ima crva v'riti, ne jednog. „Boljka“ mu je da se brzo zasiti onog čeg' se primi jer u hodu smisli nešto bolje ili ti zanimljivije od toga što je prethodno zamislio. Mozak mu stalno zuji jednakom frekvencijom i nije čudno koliko mu ideja zuji po glavi i koliko rješenja izvuču iz rukava prije no što mnogi shvate u čemu je problem. On je roba s greškom, al' ga majka priroda nije osakatila ni fizički ili, ne daj Bog, mentalno. Jednostavno, projektant Mirko nije mu ugradil ni ler ni prvu brzinu, vjerojatno ni drugu. Kad se rodil, jednostavno ga je rinul u petu i od tada ne usporava.

Da bi se bilo kakva ideja uopće mogla razviti, dobar kamen temeljac uzidal je Zadržil, posljednji u nizu predsjednika iz starije generacije društva, i ne sluteći u što će se to pretvoriti. U Društvu je otkrio i otvorio jednu prilično dobro ispunjenu škrinjicu s blagom te posljedično time nabildao

proračun „Kapele“ do neslučenih razmjera. Na dušu Upravnog odbora Društva pao je teret da se taj novac ne razmrda bezveze, a Zeliću, kao predsjedniku Odbora i Društva, to je dalo motiva osmisliti kako bi taj novac bilo pametno i kreativno potrošiti. Počelo ga je svrbjeti posvuda toliko da nije mogao svoje ideje zadržati samo za sebe, pa je svoj svrbež prenio i na mene. Kao njegov pobornik, brzo sam se složio s njim kako taj novac treba pametno uložiti, a ne ga s godinama rasprčkati. Uložiti ga u nešto što će Društvu stvoriti trajnu vrijednost.

Ali u što uložiti? Najlogičnije je bilo u Bijele stijene. „Kapela“ tamo ima dva objekta. Prvi je dakako kuća – stoji, redovito obnavljana dobro se drži, dakle, u nju ne treba ulagati još neko vrijeme. Sklonište, e tu bi se već dalo ulupati nešto novaca. Zelić, odmah po izvedenom zaključku, ni časa časio nije, već me je u idućih nekoliko dana bombardirao raznoraznim idejama kako i što sa skloništem: ja bih terasu, ja bih malo produžio krov da se vani po kiši može stajati, posvijetlio bih unutrašnjost, digao spavaonice na kat. Oko svega toga smo se dogovorili i prije no što smo došli do ideje da angažiramo kakvog stručnjaka koji bi te zamisli uobličio u konkretan projekt.

ARHITEKT I MNOGO VIŠE – JURETIĆ

Juretić je upravo bio završio Šugarsku dulibu, svoj četvrti projekt u planini. Kako sam bio prisutan na dodjeli HPS-ovih nagrada, pomislio sam kako bismo ga možda mogli štogod upitati u vezi skloništa na Bijelim stijenama. Njega sam pak prvi put vidio kad je klipsao po Premužićki noseći staklena vrata za Rossijevo sklonište, koje je tada obnavljao. Ma pravi kailaševac. Znao sam da sklonište obnavlja PD Kailaš, a čupavo stvorenje mi se odmah uklopilo u yoga-vege spiku, makar u biti i nije bio njihov član. „Dobri ste!“, rekoh sam sebi kad na zeleni pogon nosite vrata, a ona kao da sama idu. Tak sam nekak to spomenuo Zeliću kao poticaj da pitamo nekog pametnijeg za obnovu našeg skloništa jer mi se Juretić nametnuo sam po sebi. Kaj mislite koliko je spermiju trebalo da pokuca na vrata jajne stanice, odnosno da nazove Juretića? Dan! Jedan dan! Svrbež je očito opet bio neizdrživ. Jajna stanica nije pružila veći otpor i dogodila se oplodnja. Penetracija je bila presuptilna da bi jajna stanica uopće slutila da je već napumpana, a kamoli što je sve čeka na putu. Kad je netko Juretića poslije pitao kako se prihvatio projekta, rekel je: „Ma

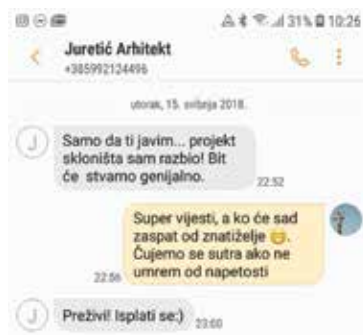

zval me onaj dosadni, nisam ga se mogel riješiti.“
 Jebu, dakle uporni, iznova potvrđeno. Zametak se primio na našem prvom susretu na Bijelim stijenama, 22. travnja 2018. godine. “Kapela” u sastavu Mara, Grga, Andrijana i Josip Zelić, bratić Matej te Jana, Klara i njihov otac. Uskrs ili koji vikend poslije, travanj mjesec, snijega podosta. Došli smo u subotu u našu kućicu, a Juretić se pojavio u nedjelju. Kakav upad: motorom je došiel s Grobnika, preko Tuka skoro pa do Trinaestog kilometra. Do tamo je netko, naime, ralicom čistio snijeg na makadamu, stao i okrenuo se. Juretić je tu ostavio svoj motocikl i krenuo dalje pješke na Bijele stijene. Malo smo ga u čudu gledali, kaje s glavom rekli bismo, al’ druženje je proteklo ugodno, razmijenili smo misli i on nam je rekel kakvu suradnju očekuje. Razišli smo se svaki svojim putem uz zaključak da razradi idejni projekt.

Osim što je Juretića zainteresiralo što je objekt na Bijelim stijenama u netaknutoj divljini i što su

druge objekte u ovom kraju osmišljavali arhitekti, izgleda kako smo mu se morali svidjeti i mi, kao ljudi. Mala je bila vjerojatnost da ga Zelić ne bu obradil. Ovan, iako bi čovjek rekao da mu je potrebna samo tvrda glava. Najjače oružje mu je ipak onaj nutarnji mekši dio, koji svrbi i kojim pogoni svoj jezik, nevjerojatno se snalazeći u razgovoru. Kliker samo takav! S takvom kombinacijom tvrdoće i mekoće ispred njega nema neotvorenih vrata.

Poruka Juretića kako je rasturio sklonište (Whatsapp 6/2018).

SKENIRAJTE QR KOD KAKO BISTE VIDJELI STRUČNU
UPORABU ALATA I NAKON RADNOG VREMENA

OD IDEJE DO REALIZACIJE

Juretićevo rasturanje projekta desilo se nakon svega mjesec dana. Odmah smo ga otišli pogledati k njemu na Grobnik. Zatim smo to predstavili i Upravnom odboru Društva čiji smo članovi bili i mi sami (predsjednik i dopredsjednik). Ostali su nas malo podejnjivali: „dal’ vi znate u kaj se upuštate“, al’ nisu se puno bunili, zaključili su: „Ako oće delat nek delaju, al’ od kud nam novci?“ Potporu smo, dakle, već dobili, ali osobno još nisam čvrsto odlučio da idemo jer je do tada to bila igra: mi radimo idejni projekt da vidimo što bude. U biti čvrste odluke nije bilo jer nije bilo ni konkretnih podataka ni okvirne cijene, još je to uvijek bio probni balon da vidimo kako drugi dišu.

Kad sam odvagao koliko zabave (i odricanja) me čeka, konačna je odluka pala na povratku Zelića i mene od Juretića. Bilo je to 7. siječnja 2019. godine, prije tunela Tuhobić. Pamtim to kao da je bilo jučer. Jureći s Grobnika k Zagrebu samo smo šutjeli, osjećajući kako si sami tovarimo križ na kosmata pleća (kako čija). Prešutjevši taj dio i gutajući knedle, iz usta su nam ipak izlazile riječi poput to je to, idemo, povratka više nema. I nije ga bilo. Napravili smo prvi i najvažniji korak: donijeli odluku da ćemo udahnuti novi život skloništu. Nije bilo više mjesta za povlačenje. I jedan i drugi smo

dobro odvagali što to znači u našim obiteljskim, poslovnim i drugim životima. Osupnuti projektom, nismo se puno brinuli ni o čem’. I bili smo trijezni, ako ste posumnjali u suprotno.

Odmah nakon toga odradili smo sastanak s HPS-om, odnosno Dadom Novakom, predsjednikom Izvršnog odbora HPS-a, predstavili mu planove i projekt, a od njega dobili potvrdu da će se i HPS financijski uključiti. Zatim smo zakazali predstavljanje projekta Društvu na godišnjoj skupštini u siječnju. To smo prepustili simpatičnom Juretiću. Nismo falili i Društvo je prihvatilo projekt. Idući potez bio je zahtjev za nofće pri HPS-u, a simultano i traženje dozvole od Ministarstva zaštite okoliša i energetike, što nam je bilo potrebno jer je objekt unutar Strogog rezervata prirode Bijele i Samarske stijene. HPS je donio odluku nakon mjesec dana i čekala se odluka ministarstva. Na opće veselje, stigla je sredinom kolovoza. Bio je to znak da možemo početi trošiti nofće, a iste i skupljati dalje od raznoraznih donatora.

Kako je rok za korištenje sredstava HPS-a bio relativno kratak, odmah po dozvoli ministarstva kupili smo sav drveni materijal za sklonište i sve materijale za njegovu zaštitu. Dalje je uslijedilo skupljanje novaca i razrada planova za akciju. Tu su nam se u značajnijoj mjeri priključili Plišo i Tanja (novac od donatora), Zrnčić (novac od društava

članica HPS-a), Mrva (nikad odigrana predstava Pentravaca, al' bude, čim se stvore uvjeti) te Štef i Ana koji su se pak angažirali oko promidžbe putem Facebooka. Tako da smo na kontu vrlo brzo imali i više novaca nego što smo mislili da će trebati

2020.: SVE JE IZGLEDALO, NITKO NIJE SLUTIO

Početak godine sav materijal prevezen je na Grobnik. I to besplatno. Dio materijala, ariševina za fasadu i terasu je obrađena početkom prosinca u Hobliču i transportirana istim prijevozom. Idućih mjeseci plan je bio lagano obrađivati materijal, lakirati ga, impregnirati i slično. A onda nešto potpuno drukčije: korona. Početkom godine bio sam s obitelji i prijateljima na skijanju u Italiji, Madonna di Campiglio, području iz kojeg će se ovo zlo preletiti na ostatak Europe i to već kroz koji tjedan. Po povratku sam saznao da je umro moj srednjoškolski šulkolega. A onda karantena. Kako dalje i treba li uopće dalje? Ipak, idemo dalje! Pa opet šamar: zagrebački potres. Sve se okrenulo naopačke. Al' mi cilj znamo i vidimo ga, okolina se malo promijenila, al nedovoljno da bi nas pokolebala. Već je svibanj, nazire se nekakvo popuštanje mjera. To smo htjeli čuti! Zapeti ko puške, čekali smo otvaranje granica među županijama da krenemo u boj. To se ubrzo i dogodilo. Već 30. i 31. svibnja 2020. smo zakazali slet na sklonište sa zadatkom rušenja dimnjaka i otvaranja nosive konstrukcije. Kakva je to bila pokazna vježba za ono što će se događati čitavog ljeta. Betonski dimnjak smo ubili u pojam već u subotu. Osim toga, rastavljena je čitava unutrašnjost, iščupan pod, koji je mjestimice imao i 4 slojeva dasaka, izbrušene i drvocidom namazane podne grede. Odlično obavljen posao, kao da su svi nakon karantene i potresa došli ispucati naprezanja nastala tijekom tih za čovjeka neprirodnih stanja.

Iduća dva produžena vikenda čekala nas je obrada materijala pri Juretiću na Grobniku. Svaki vikend petnaestak ljudi neumorno je bojalo, nosilo, brusilo, pa opet bojalo, nosilo, a uz sve to dobro se zabavljalo, pilo i jelo janje. Inače Juretić nam ga je pribavil: kolko bi kil bil?, dok zove pita u maniri najvještijeg mesara. Iako vege-man, zna se on i

kladit u janje. I već ima jedno 3 janjca na kontu i ne zna kaj bi s njima. Strašno! Bilo je puno posla u ta dva vikenda, ali smo sve zamišljeno stigli napraviti.

19. lipnja 2020. čekao nas je utovar. Neki su stigli već dan ranije kako bi pakirali i formirali buntove. Došlo je prijevozno sredstvo kraće no što nam je trebalo i to za oko 2 metra, al' zato je to vozač Vuki kompenzirao svojom snalažljivošću. Tablu za duži teret okačio je na kraj svega, pa ko ga šiša. Ispričao je usput, dok je kačio tablu, kako je jednom također vozio duži teret, al' taj put nije imao tablu sa sobom. Svejedno, zakucao je i savinuo čaval na kraju najduže daske. Bilo je vjetrovito, bura je puhala i naravno junaka zaustavi policija. „Pa kako, gospodine, bez table sa tako dugim teretom?“. „Kako bez table, pa stavio sam ju.“ „Dođite vidjeti da nema table“. Vuki izađe pa reče: „Pa stavio sam je, vidite čavel je još tu!“ I tak, živjela hrvatska policija ili još bolje hrvatska snalažljivost!

Radne akcije trajale su gotovo čitavo ljeto. Nije sve išlo po planu, al' tko očekuje da će ići, taj se ne treba upuštati u takve projekte. Sreća je sklona pripremljenom umu, rekao je Pasteur davnih dana. Sve što se događalo od 30. svibnja do 21. rujna teško je opisati u jednom ovako kratkom tekstu osim nekom šturom statistikom: odrađeno je po mojoj evidenciji 7500 sati, od čega je na nošenje otpalo oko 3000 sati. Na Bijele je stijene na leđima doneseno 11 tona materijala, od toga 2 tone hrane i pića, od toga oko tona piva. Oko 2 tone raznog otpada je spušteno u dolinu. Sudjelovalo je oko 160 ljudi u toj priči (brojani su i oni koje su odnijeli i „samo“ jednu dasku). Sve se to odvijalo u ukupno 62 dana, 10 dana u radionici arhitekta Juretića, a 52 dana na samoj lokaciji. Što se novaca tiče, prikupili smo i potrošili nešto manje od 250.000 kn i

SKENIRAJTE QR
KOD KAKO BISTE
VIDJELI KOLIKO
JE ZABAVNO BILO
NOSITI STAKLA

naravno opravdali projekt i najvećim finansijskim skepticima. Tim novcem, osim materijala za gradnju, usluga koje smo morali platiti i promotivnih materijala, volonterima je bilo osigurano besplatno jelo i pilo u neograničenim količinama.

Svaki dan se rano ustajalo i s veseljem radilo, uvečer odmaralo i zabavljalo. U tolikom broju dana provedenih u planini život svašta donese i odnese pa smo tako osim veselja imali nažalost i jedan oproštaj od naše prerano otišle Martine. Ipak taj jedan tužan događaj nije mogao zasjeniti veselje i zadovoljstvo koje je vladalo među volonterima izazvano stvaralaštvom. Dakle, 62 dana stvaranja i

jednako toliko tuluma. Tulumi su svako toliko bili uveličani raznim proslavama. Pa sam tako nabrojao četiri proslave rođendana: Miro, Nika, Klara i Vjekoslav, jednu proslavu diplome, opet u 2020. godini vrlo aktivne Nike te kako za koga najveseliju proslavu desete godišnjice braka (preživio sam i pričat ću). Sve se trebalo završiti megatulomom u listopadu za graditelje, ali krenuo je drugi val korone zbog kojeg smo proslavu morali otkazati. Doduše u manjem broju smo se spontano okupili i još jednom si dali oduška. Time smo spustili zavjesu na najzahtjevniji graditeljski dio priče, ostalo nam je još samo nakloniti se...

Zahvala

— Tekst: Luka Kvočić —

Svaki put kad mi pogled padne na naše obnovljeno sklonište i kad vidim što smo napravili, zapljusne me val zadovoljstva što pripadam skupini ljudi koji su osjetili potrebu sudjelovati u stvaranju nečega što će služiti svima.

Stotine pojedinaca sudjelovalo je u zajedničkom cilju na mnoge različite načine. Prije svega trebalo je osmisliti i voditi cjelokupan nemali projekt obnove skloništa. Na svojim leđima iznijelo ga je nekoliko entuzijastički raspoloženih pojedinaca iza kojih je stajalo mnoštvo dragovoljaca koji su ostvarivali planirano. Koliko su znanja, vještina, volje i truda pojedinci uložili u pripremu i izgradnju skloništa, nemjerljivo je. Trebalo je stalno prevoziti ljude i stvari, a troškove za gorivo često su vozači dragovoljci svjesno i namjerno sami snosili, a njih nije bilo malo. Koliko je ljudi kupovalo hranu za radne akcije na vlastiti trošak i za vlastiti gušt teško je znati, a i takvih je bilo. Tko može znati koliko se samo papira ispisalo i koliko je ljudi animiralo svoje poznate i nepoznate da sudjeluju u zajedničkom cilju? Tko može znati koliko je obavljeno telefonskih razgovora na čije troškove nitko nikad nije ni obraćao

pozornost? Čak su se za sudionike radnih akcija stavljale na raspolaganje i vikendice. A što reći za kuharice, kuhare i kućedomaćine na Bijelim stijenama koji su tijekom gradnje svakog sudionika toplo dočekali kako bi se svaki od njih osjećao domaće ugodno?

Osim toga, mnogi znani i neznani sudionici dali su gotovinu kao vid svog sudjelovanja u zajedničkom cilju. Dragovoljni prilozi skupljali su se u škrabicu u prostorijama Kapele, na pojedinim izletima, na skupštini društva i na Bijelim stijenama gdje smo, između ostalog, dobili čak i prilog nepoznatih ljudi u eurima. Mnogi pojedinci dali su svoj novčani prilog da se to ne zna, a dio ih je zahtijevao da ostanu anonimni. Kako je nemoguće znati čak ni približan broj svih pojedinačnih sudionika, a kamoli sva njihova imena, najiskrenije se zahvaljujemo svima zajedno i svakom posebno. Naše napore na obnovi skloništa svojim novčanim donacijama poduprlo je i točno pedeset hrvatskih planinarskih društava. Veliko im hvala ne samo na donaciji, već i na razumijevanju koje su iskazali. Pedeset veličanstvenih su (abecednim redom):

- **PD Aktivnatura**, Zagreb
- **PD Babulj**, Bibinje
- **PD Biokovo**, Makarska
- **HPD Cesargrad**, Klanjec
- **HPD Cibalia**, Vinkovci
- **PD Duga**, Rijeka
- **HPD Dugi vrh**, Varaždin
- **PD Elektroistra**, Pula
- **PD Ericsson Nikola Tesla**, Zagreb
- **PD Glas Istre**, Pula
- **PU Gojzerica**, Pula
- **PD Grafičar**, Zagreb
- **PD HP i HT Sljeme**, Zagreb
- **PD Ina Bjelolastica**, Zagreb
- **PD Industrogradnja**, Zagreb
- **PD Izvor**, Kalinje – Sv. Ivan Zelina
- **HPD Jastrebarsko**, Jastrebarsko
- **PD Jelinak**, Trilj
- **PD Kalnik**, Križevci
- **PD Kamenjak**, Rijeka
- **HPD Klek**, Ogulin
- **HPD Kunagora**, Pregrada
- **HPD Lipa**, Sesvete
- **PD Ludbreg**, Ludbreg
- **HPD Mala Rava**, Zadar
- **PD Melnica**, Slunj
- **HPD MIV**, Varaždin
- **PD Opatija**, Opatija
- **PD Pazinka**, Pazin
- **HPD Petrinja**, Petrinja
- **PD Petrov vrh**, Daruvar
- **PD Pomalo**, Zagreb
- **HPD Rajinac**, Krasno
- **PD Ravna gora**, Varaždin
- **PD Risnjak**, Zagreb
- **PK Scout**, Samobor
- **PD Skitaci**, Labin
- **HPD Stanko Kempny**, Zagreb
- **PD Strilež**, Crikvenica
- **PD Susedgrad**, Zagreb
- **PD Svilaja**, Sinj
- **PSK Trešnjevka Monter**, Siget, Zagreb
- **PDS Velebit**
- **HPD Vihor**, Zagreb
- **PD Vrbovec**, Vrbovec
- **PD Vrgorac**, Vrgorac
- **PD Zagorske steze**, Zabok
- **HPD Zanatlija**, Zagreb
- **HPD Željezničar**, Gospić
- **HPD Željezničar**, Zagreb

Osim pojedinaca i planinarskih društava i udruga, u obnovi skloništa sudjelovale su i pravne osobe kroz donacije u novcu i materijalu. Nemojmo smetnuti s uma kako i pravne osobe vode pojedinci s osjećajem za potporu koje smo kontaktirali i s njima dogovorili donacije. Hvala najljepša kako tvrtkama tako i onima koji su sudjelovali u ostvarenjima donacija. Donacije u novcu, materijalu ili iscjeljenju dali su:

- **Atlantic grupa d.d.**
- **Autokuća Štarkelj d.o.o.**
- **Carlsberg Croatia**
- **Centar za organizaciju građenja d.o.o.**
- **Črljenec turist d.o.o.**
- **Elektrogen d.o.o.**
- **Energo-sam d.o.o.**
- **Etno Šindra, obrt za proizvodnju**
- **Exportdrvo d.d.**
- **Helios Hrvatska d.o.o.**
- **Hobljić stolarska radiona, vl. Želimir Kvočić**
- **Hrvatski planinarski savez**
- **Ireks aroma d.o.o.**
- **J.u.A. Frischeis d.o.o.**
- **Kamgrad d.o.o.**
- **La PIEL**
- **Ministarstvo hrvatskih branitelja**
- **Partner gradnja d.o.o.**
- **Poliklinika Kvarantan**
- **Primorsko-goranska županija**
- **Recreativa medical, centar za unaprjeđenje zdravlja Zagreb**
- **Studio Juretić d.o.o.**
- **Unigrav d.o.o.**
- **VELUX Hrvatska d.o.o.**

Kao što se to i očekivalo, najizdašniju novčanu pomoć za projekt obnove planinarskog skloništa "Miroslav Hirtz" na Bijelim stijenama dobili smo od naše krovne organizacije – Hrvatskog planinarskog saveza. Hvala Hrvatskom planinarskom savezu i svima koji su sudjelovali u odobrenju te izdašne pomoći.

Arhitektura s velikim A

Projekt izgradnje skloništa na Bijelim stijenama teško da bi mogao biti zamisliv bez idejnog rješenja koje je za Kapelu izradio arhitekt Ivan Juretić.

Sve da planinari za njega i nisu čuli, sigurno su se za vrijeme svojih planinarskih pustolovina tu i tamo zatekli u barem jednom planinarskom objektu koji je obnovio ili izgradio, a u koje, između ostalih, spadaju i sklonište na Šugarskoj dulibi, Rossijevo sklonište, sklonište Ždrilo. Ivan Juretić planinarskom se arhitekturom počeo baviti 2000., kada je u suradnji s HPS-om obnovio planinarski dom Hahlić. No oni koji iza njegovog lika zamišljaju nekog za koga posao prestaje planiranjem i iscrtavanjem projekata gradno se varaju jer se radi o istinskom zaljubljeniku u planine i planinarsku arhitekturu koji u izgradnji projekta sudjeluje od same ideje pa sve do zabijanja posljednjeg čavla. Kako bismo saznali kako je tekao proces izgradnje skloništa od prvog do posljednjeg dana, Ivanu smo postavili nekoliko pitanja.

KAPELA: Izgradio si i obnovio nekoliko planinarskih objekata u hrvatskim planinama koji su zapeli za oko mnogim planinarima prvenstveno zato što izgledom odudaraju od tradicionalne planinarske arhitekture u Hrvatskoj. Zašto i kako se tvoj pristup izgradnji planinarskih objekata razlikuje od onog koji je dosad bio uvriježen?

IJ: Pitanje je zapravo što znači „tradicio-

nalno“. Ako podvučeš neku crtu, mi smo u hrvatskim planinama imali jako malo objekata koji su u arhitektonskom smislu odudarali od prosjeka. A prosjek je bio, i dan danas je, dosta nisko jer se nije posvećivala pažnja tome. Mislim da je to zapravo odgovor. Ako se bilo koji arhitekt, manje ili više nadaren, toga ulovi i posveti nekom projektu, ispast će bolje nego da se to stihijski radi. Nažalost, na moju veliku žalost, dan danas se po hrvatskim planinama radi bezveze, gomila se te kontejnere bez ikakvog smisla. Mene to skoro i boli jer mi se čini da je prostor planine još nešto zadnje i najvrednije što imamo i što bi stvarno trebalo očuvati u tom smislu, da ga se tim ljudskim djelovanjem ne onečišćuje nego da ga se oplemeni koliko se to može. Zašto moji projekti odudaraju? Jer se net-

INTERVJU S ARHITEKTOM IVANOM JURETIĆEM

ko posvetio tome i napravio je nešto od tog. Možda je zanimljivo zašto sam se tome posvetio. Zato jer sam ja u planinama od malih nogu, a čuo sam takve priče i u "Kapeli", ima ih svako veliko društvo: Priče da roditelji povedu zapravo prvi djecu u planine i onda neki ostanu zaljubljeni, a neki ne, ali uglavnom svima to negdje ostane. Ja sam od onih koji su uvijek u životu ostali uz planine, do dana današnjega i to mi je nezamislivo da ne idem u planinu. Onda kad čovjek stasa i kad dođe u neke godine, zapita se: Ok, sad ja već godinama koristim tu infrastrukturu i puteve i staze i objekte i domove i skloništa, u toj kulturi voluntarizma sam svjestan da imam neku etiku da bi mogao ili morao ili trebao nešto doprinijeti tome. To je možda odgovor zašto sam se uhvatio toga, zašto je to ispalo tako i zašto ti objekti odudaraju. Jer ja, kad sam već arhitekt, nisam mogao ne nastupiti kao arhitekt u tom okruženju.

KAPELA: Moglo bi se reći da je to manjak planske gradnje i manjak stručne gradnje.

IJ: Apsolutno. Nije to neuobičajeno niti u dolini. Samo što se događa u dolini? U dolini imaš možda neki striktniji zakon i poplavu nekih projekata koji su bezveze i koje moji kolege rade i potpisuju da bi preživljavali i dobivaš zapravo katastrofu jer arhitektura gubi to svoje poslanje umjetnosti i nadahnuća, oduševljavanja ljudi. Ti kad napraviš neku stvar, neki objekt, neku arhitekturu, da tako kažem Arhitekturu s velikim A, to mora oduševiti, mora nadahnuti ljude koji se susreću s time. Ako toga nema, onda je pitanje je li to uopće arhitektura. Ja mislim da nije. To je eventualno neka građevina ili građevinarstvo i puka izgradnja. I to nam se događa jer smo okovani gomilom zakona. Meni je potpuno besmisleno da ti u nekom birokratskom i administrativnom

svijetu radiš umjetnost. To je nemoguće. To su okovi koji sputavaju kreativnost.

KAPELA: Ideju obnove planinarskog skloništa na Bijelim stijenama iznio ti je tadašnji predsjednik društva, Josip Zelić. Koja je bila prva reakcija na ideju? Je li to bila „ljubav na prvi pogled“ ili je ideji trebalo neko vrijeme da sazrije?

IJ: Da, Zelić me nazvao i to je bio prvi kontakt. Moram reći da me dosta brzo pridobio. Jako mi se iskren doimao u svemu tome i to je sigurno jedna njegova vrlina. Meni je zapravo bilo neobično da netko pita da ide to sklonište obnavljati jer sam znao da je taj objekt u dosta dobrom stanju, a u hrvatskim planinama ima valjda 50 objekata u slabijem stanju nego što je bilo to sklonište. Ali onda mi je postalo jasno vaše društvo, da je to Kapela koja o tome brine, da imate ideju, neki budžet i da je to vaš projekt. Rekli smo da ćemo se naći gore, vidjeti što se tu može, što će biti projektni program, što ćemo napraviti od toga. Oni su se postavili, pogotovo Zelić, vrlo otvoreno. On nije rekao: „E, sad ti to obnavljaš na taj način“. Ja sam mu rekao da trebam malo promisliti, da možda treba sklonište premjestiti, da možda treba razmisliti o nekom drugom, ali kad smo podvukli crtu, bilo je jasno da mi tu ne možemo ništa, da se moramo držati postojećega jer je to strogi rezervat i to je bila

jedina opcija – da se radi unutar postojećega objekta i toga smo bili vrlo brzo svjesni, kako sam išao istraživat što nam je zapravo zakonski okvir. I onda mi se taj projekt opirao možda jedno dvije noći ili dva dana i onda sam Zeliću poslao poruku, ovako oko 1 u noći: „Čuj, Zeliću, razvio sam taj projekt, idemo to raditi!“ Ja sam znao da će to bit dobro jer sam razmišljao kako unutar toga objekta napraviti nešto da ga sačuvamo u potpunosti po veličini i obliku, a da napravimo neku dobru arhitekturu. Ja moram reći još jednu stvar, meni se uvijek dopadala ta kuća na Bijelim stijenama, to je jedna od iznimaka. To se vidi da je projektirao arhitekt. Koliko god da je ona danas skromna i možda je malo bila devastirana, ona je zamišljena bila da na tim visokim stupovima lebdi, i ta nadstrešnica je vrlo zanimljiva. I unutar nji prostor je bio zanimljiv. Uvijek mi se to dopalo kad bi dolazio tamo. Čak sam s prijateljem arhitektom komentirao kako je to zanimljivo. Tada nisam znao tko je to projektirao. Sklonište je bilo malo skromnije po arhitekturi, ali je imalo tu neku drznost, imalo je neku priču na koju se moj projekt samo nadogradio.

KAPELA: Pogledamo li druge pl. domove i skloništa koja si projektirao i izgradio, vidimo da se oni međusobno dosta razlikuju. Kako projekt nastaje od ideje do realizacije, odakle dolazi inspiracija i kako je to teklo u slučaju Bijelih stijena? Odakle dolazi inspiracija koja je specifična za jedan projekt?

U: To je dosta kompleksno, ali je to u osnovi je uvijek analiza već postojećeg. Mislim da je arhi-

tektura nešto što mora odgovoriti na kontekst, na postojeće. Znači ne možeš napraviti isto u Rossijevoj, koja je kućica konstruirana 1929. na tradicionalan način, i u jednom novom skloništu koje ti postavljaš 2015., znači 100 godina kasnije. Naravno da oni ne mogu biti isti i da imaju neke druge osnove. Neke stvari su im i zajedničke: orijentacija, otvor, itd. Ako arhitektura ne odgovori na prostor, onda to nije arhitektura, onda je to puki dizajn. Jedna stolica može dobro funkcionirati u mnoštvu prostora, ali arhitektura je posebna po tome da odgovara na prostor i to je onda jedno nadahnuće – kad se napravi analiza, kad vidiš šta fali i koja su ograničenja, onda iz toga se razvije projekt. Tako da projekt ima svoju priču. Kad pisac počne pisati, ispred njega jest prazan papir, ali je u glavi nagomilano jedno bogatstvo koje onda izlazi van.

KAPELA: Bijele stijene su na specifičnoj geografskoj poziciji, tamo je jako vlažno, dosta je i tamno. Ima li posebnosti vezanih uz geografsku poziciju skloništa koje su morale biti uzete u obzir ti-

“Ako arhitektura ne odgovori na prostor, onda to nije arhitektura, onda je to puki dizajn. Jedna stolica može dobro funkcionirati u mnoštvu prostora, ali arhitektura je posebna po tome da odgovara na prostor.”

jekom izrade projekta?

U Tamo je glavni hendikep bio u tom svjetlu. Ono što je bilo zanimljivo i što sam komentirao sa svima koji su dolazili iz Kapele: to je bilo sklonište u kojem si jedva čekao da izađeš van, kao katakombama. Kad dođeš u takav objekt, onda vidiš šta te žulja, a tamo je jednostavno bilo bez svjetla. Otuda je došla ideja da ga se otvori prema naprijed, a poslije je došlo i krovno svjetlo jer se pokazalo da su te bukve toliko guste da i ljeti blokiraju svjetlo jer je tamo usred dana tama. Jedino svjetlo koje je udaralo je ono na krovu i zapravo je taj krovni prozor igrao najviše u interijeru. To će se vidjeti ljeti – 80 % svjetla će dolaziti kroz krovni prozor. Treba sagledati i ono što je tamo postojalo. Tamo je netko vrlo mudro postupio da je dignuo to gore na stupove, znači vidiš da je netko prije tebe razmišljao već o tome da je tamo velika vlaga, da pada jako puno kiše, da to jednostavno treba dilatirati od zemlje i tamo su se nudila neka rješenja koja smo mi zadržali. Zadržali smo objekt i konstrukciju u većem dijelu. A sad, što se tiče geografskih specifičnosti, mene je smetalo da su fasade bile obložene u lim, iako je to dosta trajno rješenje. Drvo koje smo sada stavili je klasika kako se u Gorskom Kotaru radilo i ja sam u svome projektu i napisao da je ona terasa ispred, ona visoka druga dugačka stepenica, parafraza starog goranskoga ganka jer ljudi su uvijek uz tijelo kuće dodavali jedan istaknuti dio, to se i vidi na nekim tradicijskim kućama. To je bio neki predprostor kuće u Gorskom Kotaru, a može se reći da je ovo neka interpretacija ili parafraza toga – to je sad međuprostor, još jedan prostor za ulaz. I to je još jedna stvar koja je mene tamo jako smetala – ti kad si došao u staro sklonište i otvorio vrata, kao

POSLEDJNI IZRAČUNI

da si ušao u vagon, odn. u autobus. Nisi imao dodira s okruženjem, a to je zapravo nešto što u planini ne želiš. Ne želiš da se nakračaš u neki vlak, nego želiš da si vani, iako si unutra. Sad kad krene sezona, tamo će na toj terasi biti više ljudi nego unutra jer neće ljudi imati potrebu ići unutra. Ta terasa mi se činila jako bitnom i kad je ona sjela, onda se to i pokazalo, da je to zapravo jedna

dilatacija, jedan međuprostor, prijelazni prostor iz unutra prema onoj livadi, odn. visoravni. To je recimo analiza postojećeg – što te žulja i što bi trebalo napraviti bolje.

KAPELA: Koji su bili najveći izazovi u izgradnji, tj. u realizaciji projekta – je li to bila nepristupačnost lokacije, vremenske prilike ili pak nešto treće?

LJ: To što si nabrojala su upravo i bili najveći izazovi. I nepristupačnost i vremenske prilike – tamo pada valjda najveća količina kiše u Hrvatskoj i stvarno nije bilo tri dana da nije bilo kiše, ja se barem ne sjećam. I taj transport. Ja moram reći da sam ja osobno, poučen svim iskustvima do sada, bio jako skeptičan oko tog prijenosa materijala. I Zeliću i Luki sam govorio da ja se neću miješati jer su me oni uvjerali da će oni to riješiti. Zelić je rekao „Pusti, to je moj problem.“ Ja sam osobno bio dosta zabrinut za to jer je objekt golem. Ok, mi smo smanjili količinu materijala i težinu koliko god se dalo. Koristili smo maksimalno i postojeći materijal i na kraju nismo krov mijenjali nego smo koristili stari lim, zadržali smo stare oplatae i grede, ali opet je tu trebalo donijeti bog zna koliko tona materijala i to je mene brinulo. Nije me brinulo vrijeme jer sam na to naučen. Ja znam što mogu očekivati gore. Brinuo me samo prijenos materijala jer je to bio ogromni logistički pothvat u kojem nisam pretjerano sudjelovao.

KAPELA: Jesu li kapelaši i pridruženi članovi na radnim akcijama posao odradili kako je bilo očekivano?

LJ: Meni je zanimljivo da se tamo pojavilo par ljudi koje nisam poznavao, koji su se uključili u posao, čak nisu poznavali ni kapelaše. Kod mene u dvorište je čak došao neki lik raditi, bio je na ručku s nama i poslije ručka on govori da on sad ide pomalo ća. Čovjek ide ća, ja pitam Zelića tko je taj čovjek, a on kaže „Pa dobro, šta ga ti ne znaš“? Valjda je vidio na fejsu da se radi i došao pomoć. Ne mogu reći ništa za druge projekte jer bilo je svega, ali ovdje je zapravo odaziv ljudi bio daleko, daleko najbolji. Očekivanja nisam imao, ali Zelić me je uvjeravao da se ništa ne brinem. Kad smo počeli rušiti dimnjak, to je bio prvi put da smo se mi zapravo vidjeli na nekoj radnoj akciji i

onda je meni postalo jasno da to neće biti nikakav problem napraviti jer je bilo puno ljudi, ljudi su bili zainteresirani i to je tako ostalo do kraja. U nekoj velikoj skupini ljudi to je jako bitno. Ako imaš veliki skup ljudi, uvijek ćeš naći deset, petnaest ljudi koji su stvarno jako zainteresirani i od velike pomoći. Ključni su bili Zelić, Ana i Luka, oni su bili stvarno uvijek na raspolaganju i pokretačka snaga. Meni je bilo puno lakše zato. Druge projekte sam vodio potpuno sam. Nije nikad bio tako dobar odaziv i nisu ljudi bili tako homogeni, s time da je ovo zapravo najveći objekt koji sam radio, logistički užasno zahtjevan. Nismo imali transport, sve je išlo preko leđa, ja se u to sigurno ne bi upustio sam, to je definitivno. Super je kad ide, ali kad zapne... A to mi se događalo, recimo s Rossijevom. Recimo ti si tamo, a nemaš daske. Daske su na početku i netko ih treba donijeti. To je jedna stvar koja je vrijedna divljenja. Ovo je strahovito vrijedno jer je to bila zabava, šala, bila je i muka, svega je bilo. Ali ja uvijek gledam da stvari napravim čim racionalnije. Ne znam tko me je pitao da šta nisam ona stakla stavio u manje komade, pa sam izjavio da jesam – da su četiri, a nije jedno!

KAPELA: Ptičica mi kaže da si na Bijelim stijenama za vrijeme izgradnje skloništa čak slomio rebro, ali da te čak ni to nije uspjelo izbaciti iz stroja na dulje vrijeme.

LJ: Nije puklo, napuklo je! Mislim da nije bilo potpuno slomljeno, išao sam to snimiti desetak, petnaestak

dana kasnije. Znao sam da nešto nije u redu kad me je treći dan počelo jače boljeti. Ljosnuo sam negdje i to je to.

KAPELA: Sada kada je sklonište dovršeno, u budućnosti ga valja štiti i dobro održavati. Što nas kao društvo čeka u tome smislu?

LJ: Ovaj sam put stvarno najmirniji jer znam da ga ostavljam u najboljim rukama. Nimalo nisam zabrinut da se to neće održavati ili da će se zapustiti. Ali što se tiče održavanja, mislim da će tu biti manje posla nego što je bilo do sada. Sigurno da će postojati neka minimalna briga, pogotovo dok se još malo ne uhoda i dok ti materijali još malo rade. Čak i ovo drvo koje je vani, to je drvo koje predviđeno da traje sto godina na ovaj način kako je napravljeno, čak i bez dodatne zaštite. Vjerojatno će Luka inzistirati da se to pitura svako ljeto ili dva, ali to može sto godina bez održavanja opstat.

KAPELA: Znači kapelaši sad mogu uživati?

LJ: Samo uživati! Ja ću vam se pridružiti koji puta.

SUDJELOVATI

TEŠKO JE NAPISATI NEŠTO O SVOME RADU OPĆENITO, A KAMOLI O SVOM DRAGOVOLJNOM RADU, A DA TO NE ISPADNE SAMOHVALA, VIŠE IL' MANJE. NI MOJI OPISI NEDAVNOG DRAGOVOLJNOG RADA VEZANOG UZ PREINAKU SKLONIŠTA NE MOGU BITI IZUZETAK.

— Tekst: Hrvoje Zrnčić —

Razmišljajući o postojećem (sad već bivšem) skloništu „Miroslav Hirtz“ na Bijelim stijenama i njegovoj temeljitoj preinaci, sklon sam mišljenju kako je bilo bolje ne preinačavati ga još dugi niz godina. Preinakom je do neslučenih razmjera povećan komfor skloništa, a boravak u obnovljenom skloništu već je postao stvar prestiža iako preinaka nije bila ni potpuno završena. Sve to privlači prevelik broj posjetitelja što, sa stajališta zaštite okoliša, nije dobro.

Općenito sam protiv komfora u gorama i planinama i to po principu: Što su gore ili planine zaštićenije, komfora treba biti manje. Naše se sklonište nalazi u strogom rezervatu prirode čiji je stupanj zaštite primjerice viši od stupnja zaštite Nacionalnog parka „Plitvička jezera“. Dok se na Plitvičkim jezerima nadzire pridržavaju li se posjetitelji mjera zaštite, u Strogom rezervatu „Bijele i Samarske stijene“ takvog nadzora nema. Zato bi članovi našeg društva trebali djelovati preventivno i ne povećavati, već smanjivati komfor u objektima Strogog rezervata, što bi posljedično trebalo dovesti do smanjenja broja posjetitelja. Za Strogi rezervat „Bijele i Samarske stijene“ još nije napravljena dnevna, tjedna, mjesečna i godišnja procjena broja posjetitelja od čijeg bi se negativnog djelovanja strogi rezervat sam uspio oporaviti.

Takav način razmišljanja nije izvorno moj, već je to stajalište Međunarodne unije planinarskih udruga (UIAA), čiji je član i Hrvatski planinarski savez. U smjernicama za buduće planinarsko djelovanje UIAA zastupa načelo smanjivanja komfora u objektima visinskog područja, što bi posjetitelje trebalo odvrćati od duljeg boravka u planinama.

Razmislio sam temeljito o svojim stajalištima i namjeri mlađih snaga našeg društva i zaključio kako svoja stajališta ne smijem pretpostaviti stajalištima, vizijama i idejama svježije krvi jer su mlađi, pametniji i sposobniji od nas starijih. Da nisu, svijet bi nazadovao. U tom sam se trenutku sjetio da, kako je to prije više od stoljeća i pol napisao dobri stari Henry Thoreau, „starost nije

ništa pozvanija za učitelja od mladosti, jer nije stekla toliko koliko je izgubila“.

Osobno najviše cijenim kada mi, kao pomoć, netko posveti svoje intenzivno razmišljanje u rješavanju mojih ciljeva. Cijenim i zahvalan sam iskreno i na svakoj drugoj pomoći. Da bih tako mogao i sam djelovati u namjeri da pomognem, najprije sam se temeljito raspitao što su „mladi“ naumili napraviti i kako su to zamislili ostvariti. Zatim sam nastojao ostati upućen u njihove namjere i razmišljanja i sve to na što manje nametljiv način. Za što i kako napraviti „mladi“ su svoje ideje već

imali. Htjeli su preurediti sklonište, našli su arhitekta koji to dobro radi i sad je trebalo skupiti novac i prionuti radu. Ostalo mi je porazmisliti može li se koji segment posla poboljšati ili ubrzati.

U svojim razmišljanjima krenuo sam od osnovne ideje - skloništa! Kako je sklonište namijenjeno svim planinarima, pa čak i onima koji to nisu, palo mi je na pamet kako bi obnovu našeg skloništa trebalo prezentirati drugim planinarskim društvima i zamoliti ih za novčanu pomoć u okviru njihovih mogućnosti. Takva akcija nije bila predviđena aktivnostima „mladih“. Sjeo sam i napisao kulturni i taktičan prijedlog dopisa kakav bi trebalo uputiti drugim društvima. Taj prijedlog poslao sam organizatorima obnove skloništa s napomenom kako ću osobno otisnuti dopise za sva planinarska društva u Hrvatskoj, pospremiti ih u kuverte i odnijeti na poštu. Organizatori su prihvatili ideju za što su dobili i odobrenje Upravnog odbora. Odmah sam prionuo poslu.

Iznenadio sam se brzom pozitivnom odgovoru pojedinih planinarskih društava. Novčana pomoć nastavila je pristizati i unatoč koroni koja nas je pokušala omesti. Na kraju, ta je ukupna pomoć dostigla pozamašnu svotu, svotu daleko iznad svih očekivanja. Možda zato jer je u dopisu stajala i rečenica: „Svaka financijska pomoć bi dobrodošla, 100 kuna, 200 kuna ... 500 kuna ...“

Sudjelovao sam jedan vikend i u radnoj akciji u kojoj se, različitim premazima, premazivalo svih osam tona drvene građe za obnovu skloništa i to u arhitektovoj radionici na Grobničkom polju. Kao i na svakoj radnoj akciji, izuzetno ugodno druženje bilo je najveća i potpuno zadovoljavajuća nagrada. Kada je sklonište već dobilo svoj završni oblik, sudjelovao sam i u akciji odnošenja otpada s gradilišta na Bijelim stijenama.

Na pisanje ovog teksta potaknulo me to što sam aktivno sudjelovao u temeljitom preuređenju skloništa kao što sam aktivno sudjelovao i u izgradnji (starog) skloništa koje je ovom prilikom preuređeno. Možda griješim, ali ne mogu se sjetiti bilo koga drugoga tko je 1976. godine gradio sklonište i tko je 2020. godine sudjelovao u preuređenju tog skloništa u sklonište vrhunskog izgleda i funkcionalnosti.

DOJMOVI

MNOGOBROJNE RADNE AKCIJE OBNOVE SKLONIŠTA "MIROSLAV HIRTVZ" NA BIJELIM STIJENAMA OKUPILE SU OKO 160 SUDIONIKA KOJI SU SVOJE RUKE I LEĐA UZ KRV, SUZE I ZNOJ STAVILI NA RASPOLAGANJE OVOM PROJEKTU. KAKO SMO BROJEM STRANICA NAŽALOST OGRANIČENI, NISMO MOGLI ZABILJEŽITI SVE DOJMOVE, ALI SMO PRIPREMILI IZBOR VAŠIH USPOMENA NA RADNE AKCIJE.

Meni je projekt sa skloništem pao na pamet kad smo u par navrata na našim izletima spavali u skloništu. Koliko god je ono meni osobno bilo drago i trebalo nam je, kopkalo me što je unutra bilo toliko mračno i turobno. Ti kad bi ušao unutra, osjećao bi se kao da si ušao u lijes. Na radnim akcijama smo uvijek imali isti problem kad je padala kiša: Natrpali bismo se u kuću i u sklonište, a u skloništu nismo mogli normalno ni sjediti ni jesti niti zapaliti peć jer je dimnjak jako dimio i bilo je nemoguće boraviti unutra dok je grijala peć. Jednostavno je bila činjenica da je sklonište nezgrapno.

Istodobno smo kao društvo imali neke financijske moguć-

JOSIP ŽELIĆ

SKENIRAJTE QR KOD KAKO BISTE
VIDJELI U KAKVOM RASPOLOŽENJU JE
ZAPOČELA REKONSTRUKCIJA SKLONIŠTA

nosti
koje ni-
samo htio potra-
titi, nego ih pretvoriti
u projekt koji će društvu
ostati za budućnost. I tako me
kopakala ta ideja, Luki sam govorio
da bih najradije izvadio sve van iz kuće i
makar pofarbao stolariju u svjetliju boju. Onda
sam nekim putevima došao do gospodina Juretića
jer je on gradio sklonište Panjevima, a Vedran je
tada bio predsjednik Panjeva, koji su bili kod nas
u planinarskoj školi i jako dobro ih poznajem. Bio
sam Juretiću dosadan preko telefona, stalno ga na-
zivao s nekim svojim idejama i glupostima te sam
ga na kraju preko telefona nagovorio da dođe na
Bijele stijene. Luka je o svemu tome bio informi-
ran, možda je i mislio da je to sve trla baba lan
i da nisam ozbiljan. Ali onda je Juretić došao na
Bijele stijene tjedan dana prije Praznika rada. Luka
je bio gore s dvije svoje kćeri, Janom i Klarom, ja
sam bio sa svojim klincima, ženom i nećakom i mi
smo svi gore ostali tjedan dana. Ispred kuće je bilo
metar snijega i Juretić je dojurio motorom preko
Matić Poljane, gdje je zapeo u snijegu i došao je
na kuću preko vrha. Kada je ušao unutra i vidio
nas troje odraslih i petero djece u kući koji znaju
da se odmah u kući moraju presvući u suho, kako
se ponašati; koji su trčali van da se stalno igraju na
snijegu, to mu je bilo nevjerovatno. Zatim su kre-
nule izmjere skloništa i planovi, a onda sam jedne
noći u gluho doba dobio poruku: „Josipe, razvalio
sam projekt skloništa, idemo to radit.“ Na to sam
odgovorio da neću moć zaspat, tko će dočekať ju-
tro od znatiželje. Juretić mi je odgovorio: „Preživi,
isplati se.“ Isti dan Luka i ja smo skratili na poslu
i otišli do njega na Grobnik i tako je to krenulo.
Rekao bih da su za izgradnju tog skloništa bila
važna tri zupčanika: Juretić, Luka i ja kao počet-
ni pokretači u samoj jezgri. Ja sam u svemu tome
možda bio onaj koji se prvi zavrtio, ali je na kraju
najmanje važan, druga dva su bila stvarno velika i
važna, a ja sam se povukao i do kraja samo nosio.

Iz dnevnika "Logističke fronte" na Bijelim Stijenama
Subota, 20. lipnja 2020.
Vedro jutro, 12°C. Ustajem u 6:30, slijedi zagrijavanje
kuće, kuhanje vode za čaj, kavu i zajednički doručak po
vlastitom izboru, kuhinjom se šire mirisi. U organizaciji i
podjeli posla pridružio nam se arhitekt Ivan Juretić. Spustili
smo se do auta po stvari i započeli iznošenje materijala,
alata i opreme za ugradnju i obnovu skloništa. Za to
vrijeme u kuhinji su vrijedne kuharice Tanja i Mirjana vodile
borbu s namirnicama u pripremi ručka jer ručak ne smije
kasniti i mora biti jako kaloričan. Zlatko im je osigurao
dovoljno drva za kuhanje i vode za pranje suđa. Na
pripremi terena za prihvata materijala i organizaciji radilišta
radili su Željko Kvočić, Miro Kovačić i Zlatko Glavina u
suradnji sa Ivanom Juretićem. U nastavku su Miro i Zlatko
započeli sa otvaranjem stranica skloništa uklanjajući stare
daske letve, izolaciju, najlon i ostatke smeća od puhova
i drugih životinja. Ostala mladost radila je na nošenju
materijala. "Živa sila" je uz puno znoja i muke uspješno
u dva navrata (po 4 sata) donijela stakla u drvenom
sarkofagu teškom 130 kg, a nosilo ih je 4-8 ljudi koji su
se stalno mijenjali na stazi. Radili smo do sumraka ili 21
sat kada je slijedila večera, roštilj pokaje piće i opuštanje
do spavanja.

ZLATKO GLAVINA

SKENIRANJEM QR KODA MOŽETE
VIDJETI DIJELIĆ ATMOSFERE IZ
JURETIĆEVE RADIONE NA GROBNIKU

NIKOLA BROLICH

Tijekom izgradnje vodili smo se onom starom izrekom da mi gradimo sklonište, a sklonište gradi nas. U toj svoj patnji (a kasnije i zadovoljstvu) shvatiš neke nove stvari i shvatiš tko ti je prijatelj, tko nije. Za vrijeme trajanja radnih akcija sam, recimo, otkrio i neke duboke i mračne tajne Josipa Zelića, to me je obilježilo! Najdublje se u moje sjećanje i u moja leđa urezalo staklo! Za vrijeme trajanja radne akcije neki poput Luke Molvarca su razvili novu profesionalnu ozljedu, tzv. prozorski lakat koji nastaje uslijed dugotrajnog nošenja prozorskih stakala uzbrdo.

SKENIRANJEM QR KODA MOŽETE VIDJETI NIKOLU U AKCIJI ;)

Osim teniskog, na radnim akcijama sam dobio još jedan, prozorski lakat. Bolovi su počeli nedugo nakon radnih akcija, a radi se o nakupini sinovijalne tekućine uslijed dugog nošenja teških tereta. Dok si gore ne kužiš da ti nešto je jer to cijelo vrijeme podmazuješ tekućinama. Bol počinje tek kad se spustiš dolje. A cijeli se doživljava može sažeti ovako: Bili smo gore, radili smo i onda smo išli domać. Znao sam otprilike po pričama svojih predaka koji su 70ih i 80ih godina također radili na raznim planinarskim objektima da u takvim radnim akcijama nastaju neraskidiva prijateljstva i to se i sad gore pokazalo. Mislim da su kroz ove radne akcije ljudi postali međusobno puno prisniji. Po meni bismo se trebali svaki par godina baciti u neku sličnu radnu akciju, ne baš ovakvog intenziteta, ali neke manje obnove sigurno da.

LUKA MOLVAREC

Bilo je, moram priznati, super. Bilo je jako naporno, na najtežem dijelu nošenja nije bilo previše ljudi. Kasnije je bilo dosta ljudi na radnim akcijama, ali kad se nosio gore materijal, bilo nas je samo dvadesetak, a ja sam mislio da će nas biti stotinjak i da ćemo sa svim nošenjem biti gotovi za tri-četiri dana, međutim to se nije desilo. Skoro sam si strgao vrat s jednim komadom namještaja koji smo nosili Nikola i ja, tak da sam imao ozljedu. Na pola puta, prije Lukovice, smo nosili neku ogromnu dasku, vjerojatno stol ili klupu. Kad sam čučnuo, ta me je daska samo poklopila po vratu. Nikola je mislio da sam gotov. Rame me boljelo sigurno barem šest mjeseci poslije toga, doktor mi je preporučio vježbe umjesto fizikalne terapije. Bogle smo gore ostavili kosti i mišiće. Bila je standardna ekipa koja je inače koja je na svim radnim akcijama, pa smo to sve lako podnijeli. Čak je Zelić u jednom navratu kad smo bili pred kraj, rekao: "Aj sad je dosta za danas", a mi smo mu svi odgovorili "Ma šta je dosta, sad bumo sve odnijeli do kraja." Ali sve u svemu, jako dobar osjećaj i opet bih išao. Odnosno, opet ću ići jer znam da će biti toga još.

MARKO CAFUTA

BRANIMIR BOBANVIĆ

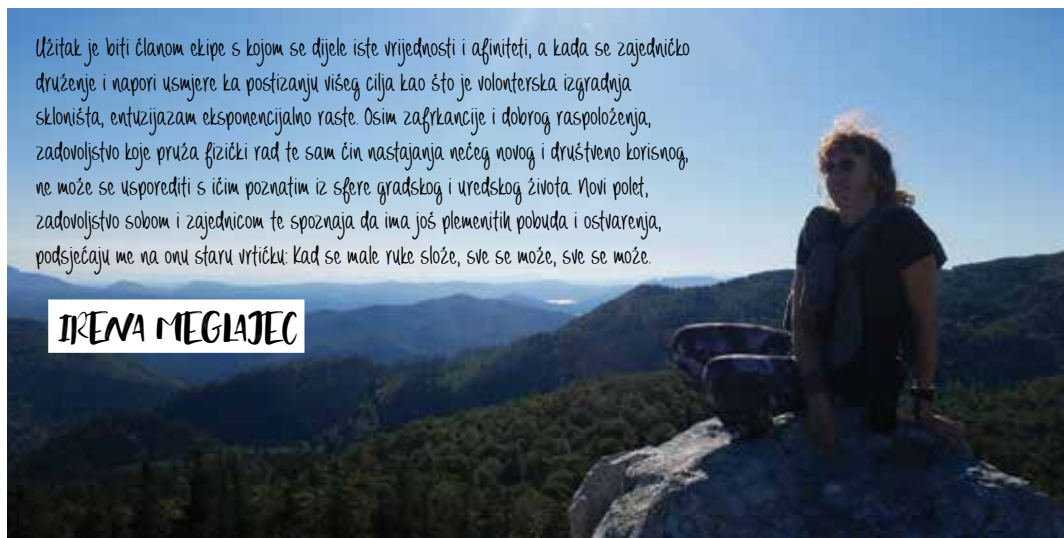

Osim te sitnice što je bilo malo fizički teško, meni to sve skupa uopće nije teško palo, bilo mi je skroz dobro, u stilu omladinskih radnih akcija. Kad ideš na radnu akciju jer si tako odlučio i kad to radiš s voljom, onda ti to nije teško. Kad nešto moraš, a ne da ti se, onda ti je to fest teško. Tako sam ja barem za sebe odlučio u svojoj glavi. Umorio sam se i zmazao kao i svi drugi. Jutro je počinjalo tako da popijes tabletu za bol, onda te malo pusti bol u križima i poslije možeš cijeli dan raditi i navečer se opustiti malo.

Užitak je biti članom ekipe s kojom se dijele iste vrijednosti i afiniteti, a kada se zajedničko druženje i napori usmjere ka postizanju višeg cilja kao što je volonterska izgradnja skloništa, entuzijazam eksponencijalno raste. Osim zafrkancije i dobrog raspoloženja, zadovoljstvo koje pruža fizički rad te sam čin nastajanja nečeg novog i društveno korisnog, ne može se usporediti s ničim poznatim iz sfere gradskog i uredskog života. Novi polet, zadovoljstvo sobom i zajednicom te spoznaja da ima još plemenitih pobuda i ostvarenja, podsjećaju me na onu staru vrtičku: Kad se male ruke slože, sve se može, sve se može.

IRENA MEGLAJEC

JAGODA ŠANLIĆ

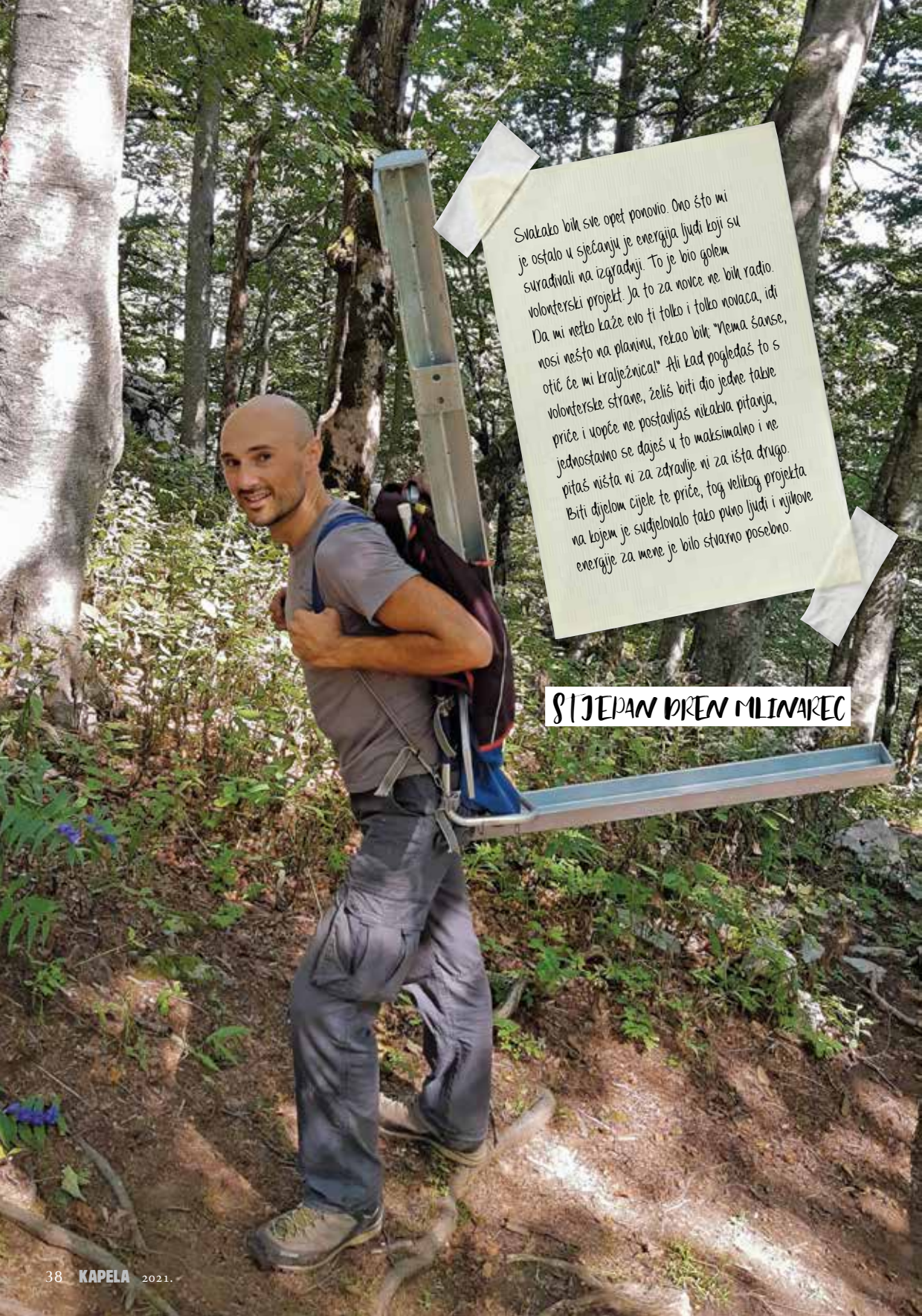
Radne akcije sastojale su se od lijepih trenutaka i od trenutaka kad su me boljelo srce, duša i tijelo. Jedan od tih trenutaka kad me boljelo srce bilo je npr. kada su se gore nosila stakla. To je bilo prestrašno, po blatnjavom i skliskom terenu ekipa je uspjela u dva dana donijeti staklo. Skoro sam se rasplakala gledajući to, a nikako nisam mogla pomoći osim slikanjem. Ja sam bila u kuhinji i kuhala i nosila kave, bila sam prisutna kad su bili radovi, od samoga početka. Od sretnih trenutaka pamtim večeri kad bi oni koji su radili s mrakom došli na večeru i onako s umorom popili po jedno piće i išli spavati. Nije bilo tuluma kao što mi znamo napraviti jer su svi bili strašno umorni. Najljepša je bila jutarnja kava kada se svi probude. Juretić je u 6 sati pio kavu na stijeni preko puta kuće. Lijepi su bili i trenuci kada smo bili kod Juretića na Grobniku i farbali građu. Zauvijek ću pamtiti i proslavu godišnjice braka Ane i Luke, kada je Luka s druge strane išao na vrh i nosio ruže, šampanjac i slike. Pa onda proslave rođendana – gore smo slavili sve što god smo mogli! Za mene je to bio jedan predivan period života. Najljepše je bilo kada smo krenuli podizati sklonište, onda smo znali da ćemo nešto i napraviti. Moram istaknuti našu Anu koja je strahovito puno nosila, to mi je također bio teško gledati; gledati tako mladu ženu kako nosi teške terete, ali sa srcem i sa dušom.

Bilo je ludo i nezaboravno. Za vrijeme trajanja radnih akcija sam shvatila da je Ana Kvočić muško jer je ona uglavnom sagradila većinu skloništa sama. Zapamtila sam da sam iscijedila otprilike 35 hektolitara znoja. Naučili smo i da je najbolja stvar za bolove kombinacija magnezija i ibuprofena. Najviše se sjećam prvog vikenda i onog ogromnog blata. Dala bih lijevu ruku samo za topli tuš, ali si na Bijelim stijenama, toga tamo naravno nema. Tako da je hladna voda postala sasvim dobra za istuširati se i oprati kosu. Sad sklonište izgleda mrak. Stvarno je bilo teško, ali se jako brzo navikneš na muku.

MIKA BROLICH

A man with a shaved head, wearing a grey t-shirt and grey cargo pants, is walking through a forest. He is carrying a long, light-colored metal beam on his back, which is supported by a blue and purple backpack. He is looking back over his shoulder towards the camera with a slight smile. The forest has many trees and green foliage.

Svakako bih sve opet ponovio. Ono što mi je ostalo u sjećanju je energija ljudi koji su surađivali na izgradnji. To je bio golem volonterski projekt. Ja to za novce ne bih radio. Da mi netko kaže evo ti tolko i tolko novaca, idi nosi nešto na planinu, rekao bih: "Nema šanse, otić će mi kraljeznical". Ali kad pogledaš to s volonterske strane, želiš biti dio jedne takve priče i uopće ne postavljaš nikakva pitanja, jednostavno se daješ u to maksimalno i ne pitaš ništa ni za zdravlje ni za išta drugo. Biti dijelom cijele te priče, tog velikog projekta na kojem je sudjelovalo tako puno ljudi i njihove energije za mene je bilo stvarno posebno.

STIJEDAN DREN MLINAREC

Meni je to bilo jubilarno drugo sklonište. Najviše mi je stradala jetra, ali inače je bila vrhunska zafrkancija, dernek samo tak. Da mogu, sve bih ponovio i još bi se manje šparao, što manje mozak upotrebljavao. Do te suradnje je došlo kad sam ja još bio predsjednik Panjeva, a Zelić još uvijek bio predsjednik Kapele, krajcali smo se kao predsjednici i već se zahuktavao plan, tražio me broj od Juretića. Čim mi je Zelić rekao "Mi, Juretić, Kapela", tad sam znao da je gotovo, da sam kuhan i pečen i da za mene nema nazad, to je bio parangal na koji sam se ulovio: ekipa iz "Kapele" koju obožavam. Bijele stijene koje volim i Juretić. Znao sam da kad god to bude uzimam godišnji i idem gore. Ja bih sa svoje strane izričito zahvalio, pohvalio i istaknuo vaše seniore. Ja ne pamtim da sam bio igdje ikada ugošćen s takvim entuzijazmom, ja si čak nisam ni gemišt trebao sam natočiti! Osim klope koja je bila vrh, to mi je najviše ostalo u pamćenju. Bilo mi je

čak neugodno da Glavine ili Jagoda trée za mnom i toče mi u čašu, ja na to nisam navikao, nisam taj tip. I seniori su napravili strašan posao, bili su vrhunski domaćini, dirnulo me to. Kad dođeš strgan s posla, tebi sve samo od sebe siđe na stol, kako klopa, tako i čuga, torta i slatko. Pamtim moment u kojem sam vidio 3 torte na okupu, toliko puno ih nisam vidio ni u centru Zagreba na istom mjestu. I taj fenomen je neobjašnjiv – radiš uz minimum spavanja, svaki dan si strgan, svaki dan spavaš samo 5 sati i ujutro se uspiješ opet ustati i krenuti dalje. Što bi rekao Zelić: "Daj vamo brufena i rakije i vozi." Moram također reći za Juretića: on je hodajući entuzijazam i ljubav: znalac, a skroman i još k tome vrstan planinar visokogorac. Radio je više vrsta skloništa s više društava i vrlo različitim volonterima i uvijek je bio maksimalno prilagodljiv i svima se uvijek dopao. Ja nisam čuo zarez loš za tog čovjeka.

VEDRAN ŠIFANIĆ

Konstrukcija skloništa je već više-manje bila gotova, ali u njega se još uvijek moglo ulaziti jedino pomoću starih stepenica od "starog" skloništa, koje su bile odvojene i nekako priručno naslonjene na sklonište. Osim što su bile nestabilne, jedna od stepenica je bila polomljena, tj. u njoj je bila rupa, na što smo svi bili upozoreni nekoliko puta, a i sami smo isto mogli vidjeti pri ulasku u sklonište. No, kako je prošlo dosta vremena, i kako smo se malo razveselili u skloništu, i a vani je bio mrak, ja sam zaboravio na sve što sam vidio i čuo, i kada sam išao van na WC, samo sam zakoračio i noga mi je propala u stepenicu. Pri padu sam zakatio one velike, željezne ljestve koje su pale na mene. One su bile s lijeve strane. Pri padu su te iste ljestve, osim što su pale na mene, zakatile i druge, još veće ljestve, s desne strane, pa su i one pale na mene. Uglavnom, ležao sam na pola okrenut naglavačke sa zabijenom nogom u stepenicama, i dvoje ljestvi na meni. Svi su se smijali osim arhitekta, koji me do tada nije poznavao, pa nije navikao na moje povremene incidente i padove. Dakle, dok sam ja ležao nepomično (malo sam se umirio i nisam se micao na par sekundi da dođem k sebi i da shvatim kaj je bilo), arhitekt se uplašio i išao mi je pomagati jer je mislio da sam zginuo ili nekaj, a ostali su se bezbrižno smijali jer kao što rekoh, nije mi prvi put. I meni je kasnije bilo malo smiješno. Srećom, prošlo je bez ozljeda, ali sam kasnije dobio laganu jezikovu juku od Zelića.

A KAKO JE IZGLEDALO
POSTAVLJANJE
STAKLENIH STIJENA

ANA KVOČIĆ

“MOOD” PO
KOJEM ČU
SE UVIJEK
SJEČATI
OBNOVE
SKLONIŠTA

Slike za svoj dio priče biram samo s kraja srpnja, jer sam tada već imala dvadesetak kila manje u odnosu na početak radnih akcija krajem svibnja. I nije to bilo zbog patnje, bilo je zbog želje. Bil je to sigurno jedan od najupečatljivijih događaja u mom životu, onaj koji ću uvijek moći prepričati, onaj za koji znam da djecu neću morat prisjećat jer i one su stekle nebrojeno puno sjećanja. I zapravo na tome je ostalo. Sjećanju. Sada više nemam potrebu ići u sklonište. Napravili smo ga s ogromnim guštom, ali obzirom da sam gore provela jako puno vremena, išla simo tamo u Zagreb i natrag, pa djeci u Novi Vinodolski pa natrag, jednostavno sam se zasitila. Napravili smo ga za sve i volim čuti i vidjeti da je bilo puno ljudi, da su uživali i divili se. Jer to je i bio cilj, da planinari uvijek mogu negdje odmoriti, prespavati, ugrrijati se. Mjesto koje je ugodno oku, koje je vrijedno pofotkati i drugima preporučiti da posjete. Sada, kada uređujem časopis i pregledavam sve te fotografije, stvara mi se vrtlog emocija. Jer osim iznimno lijepih i sretnih trenutaka jedan odlazak stvorio je iznimno tužan ton u gotovo savršenu sliku ljeta. Izgubili smo našeg Tonja. Prekrasno ljudsko biće, toliko jednostavno i skromno, izuzetno inteligentno, sposobno, vrijedno. Nikada me toliko nije pogodio gubitak neke osobe kao gubitak našeg Tonja. U kombinaciji smo, Miro, Toni i ja, bili na gradilištu jedan dana (uz pomoć Glavina i Šonje Kraljić u kuhinji). Pamtim kako je naporne dane Toni svojim šalama uvijek uvelike popravio. Preko njegovih priča saznala sam koliko je puno truda i ljubavi dao za Bijele stijene. S Bijelim stijenama otišao je sam u pravcu Viništa kako bi se tamo u Klenovici i okupao. Više ga nisam vidjela.

Poselna priča

FOTOGRAFIJA: TATJANA BUKVIČ

FOTOGRAFIJA: ŽELJKO KVČIČ

Na kraju radnih akcija posebno pismo graditeljima napisala je i pročitala Tanja Kvočić

Ovo je jedna posebna priča.

Priča o posebnim ljudima i njihovim djelima. Ljudima koji idu i bivaju na posebnim, njima dragim mjestima na kojima ponekad ostavljaju neizbrisive tragove.

Priča o podvrsti Homo sapiensa, a zove se Homo planinaricus kapeliensis. Nećete je naći ni u jednom priručniku, ali ako zakoračite na planinske pute, srest ćete njihova ozarena, ponekad znojna i umorna, ali zadovoljna lica. Poželjet će vam dobar dan, a možda vas i pjesmom ispratiti.

No naš Homo planinaricus kapeliensis nije samo hodač ili penjač. On je i čuvar šuma, njihov čistač, obnovitelj i – graditelj. Da, graditelj. Upravo se u toj ulozi ove godine našao naš Homo planinaricus kapeliensis. Odlučio je obogatiti, uljepšati planinu u kojoj rado boravi. Odlučio je škuro, sumorno zdanje skloništa na Bijelim stijenama pretvoriti u mjesto svjetla, radosti i topline, gdje će druženja biti ljepša, češća, ugodnija.

Niti jedna ljudska podvrsta nije tako marljiva, samoprijegorna, tvrdoglavo uporna kao naš kapeliensis.

A trebalo je:

- DONIJETI IZ PODNOŽJA 11 TONA MATERIJALA I ALATA
- SRUŠITI DIJELOVE STAROG SKLONIŠTA
- SAGRADITI NOVO SKLONIŠTE
- ODNIJETI U DOLINU SAV OTPAD, VIŠAK MATERIJALA, ALAT
- DONIJETI SVU HRANU I PIĆE ZA BORAVAK EKIPE GRADITELJA U TRAJANJU OD MJESEC DANA

Da smo unajmili radnu snagu i zlatom je platili, ne bi sklonište bilo izgrađeno takvom brzinom i preciznošću kakvom su to radile vrijedne ruke našeg Homo kapeliensis. Vikendima su nam pomagali i članovi drugih društava, na čemu smo im neizmerno zahvalni.

Kome se diviti više? Mladim snagama, njihovoj snazi, entuzijazmu, poletu, brzini? Ili arhitektu koji je svoju crtaču dasku zamijenio pilom i čekićem? Ili starijem neimaru, koji je u mladima crpio snagu za akciju unatoč proživljenim tragedijama?

Svakoga se dana slika na gradilištu mijenjala, a hrpa donesenog materijala postajala sve manjom. Osim zvukova pila, čekića, brusilica, šumom se razlijevala i muzika, uz čije je taktove posao nesumnjivo bio lakši. Smijeh, šale i pošalice, međusobna zafrkavanja bili su dio svakodnevnice komunikacije. A navečer, unatoč umoru, još se našlo snage za okupljanje oko vatre i crpljenje snage iz hmeljnog napitka. Slavili su se rođendani i imendani i godišnjica kapelaškog braka. Za sve se našlo snage, volje i veselja.

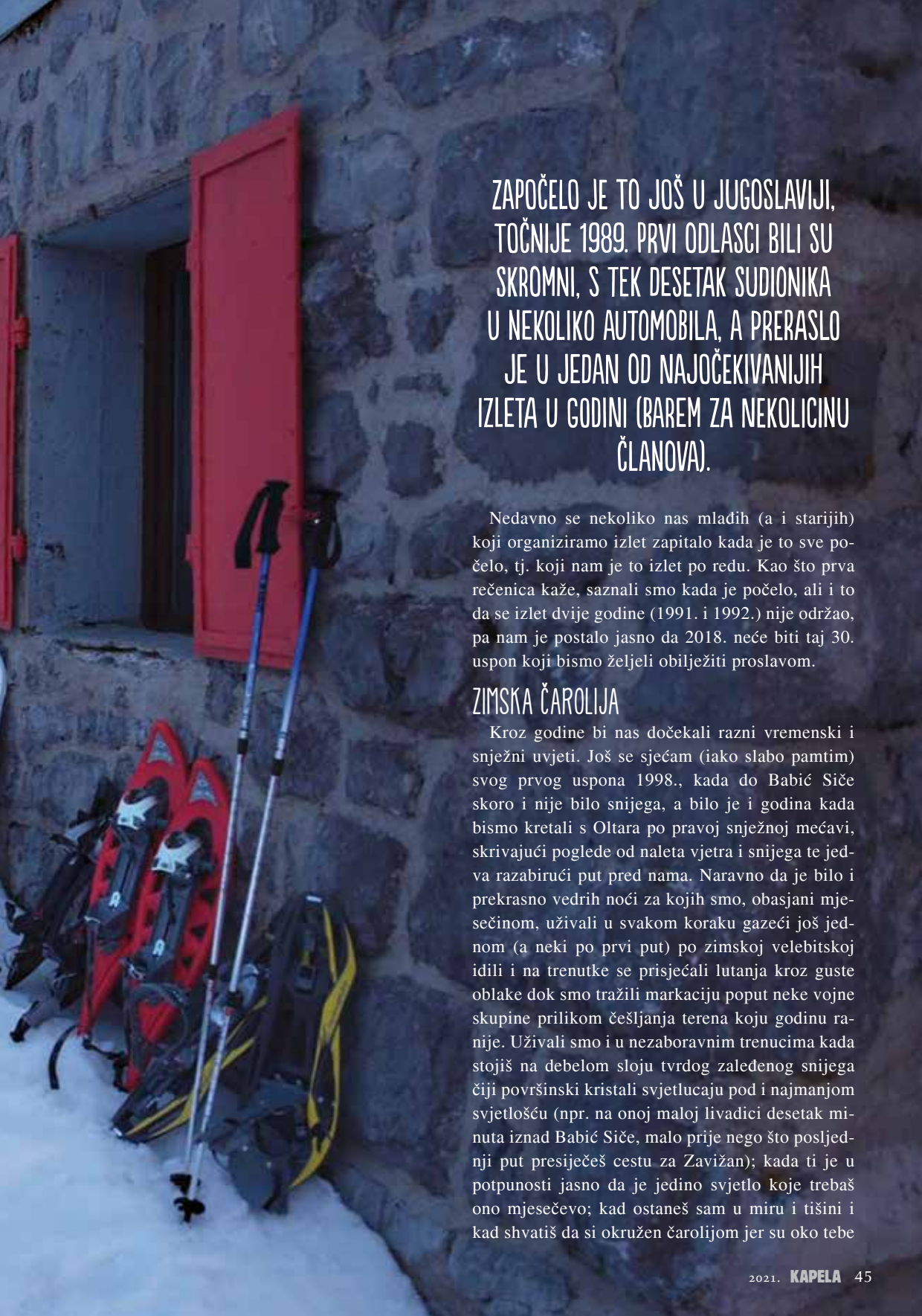
Iako posao nije gotov, a radovi će trajati još neko vrijeme, u ime svih starih kapeliensis – graditelja starog skloništa i kuće – kažem vam: Jedno veliko hvala, naš duboki naklon i kapa dolje svim sudionicima ove akcije koji će jednog dana s ponosom moći reći: „I ja sam gradio ovo sklonište!“

P.S. Hvala i pozadinskoj fronti koja se neprekidno znojila uz vatricu i svakodnevno pripremala kalorije za sve graditelje.

30.

ZIMSKI USPON "KAPELE" NA ZAVIŽAN

— Tekst: Vjekoslav Habulinec —

ZAPOČELO JE TO JOŠ U JUGOSLAVIJI,
TOČNIJE 1989. PRVI ODLASCI BILI SU
SKROMNI, S TEK DESETAK SUDIONIKA
U NEKOLIKO AUTOMOBILA, A PRERASLO
JE U JEDAN OD NAJOČEKIVANIJH
IZLETA U GODINI (BAREM ZA NEKOLICINU
ČLANOVA).

Nedavno se nekoliko nas mladih (a i starijih) koji organiziramo izlet zapitalo kada je to sve počelo, tj. koji nam je to izlet po redu. Kao što prva rečenica kaže, saznali smo kada je počelo, ali i to da se izlet dvije godine (1991. i 1992.) nije održao, pa nam je postalo jasno da 2018. neće biti taj 30. uspon koji bismo željeli obilježiti proslavom.

ZIMSKA ČAROLIJA

Kroz godine bi nas dočekali razni vremenski i snježni uvjeti. Još se sjećam (iako slabo pamtim) svog prvog uspona 1998., kada do Babić Siče skoro i nije bilo snijega, a bilo je i godina kada bismo kretali s Oltara po pravoj snježnoj mećavi, skrivajući poglede od naleta vjetra i snijega te jedva razabirući put pred nama. Naravno da je bilo i prekrasno vedrih noći za kojih smo, obasjani mjesecom, uživali u svakom koraku gazeći još jednom (a neki po prvi put) po zimskoj velebitskoj idili i na trenutke se prisjećali lutanja kroz guste oblake dok smo tražili markaciju poput neke vojne skupine prilikom češljanja terena koju godinu ranije. Uživali smo i u nezaboravnim trenucima kada stojiš na debelom sloju tvrdog zaleđenog snijega čiji površinski kristali svjetlucaju pod i najmanjom svjetlošću (npr. na onoj maloj livadici desetak minuta iznad Babić Siče, malo prije nego što posljednji put presiječeš cestu za Zavižan); kada ti je u potpunosti jasno da je jedino svjetlo koje trebaš ono mjesечеvo; kad ostaneš sam u miru i tišini i kad shvatiš da si okružen čarolijom jer su oko tebe

LEGENDARNI DOMAR ZAVIŽANA -
ANTE VUKUŠIĆ

2015.

smreke okovane snijegom čije su najniže grane utopljene u ledeni snježni pokrivač i srebrne bukve čija su debla dijelom okovana zaleđenim snijegom.

Bilo je tu i iscrpljujućih sedmosatnih uspona do doma kad smo od Babić Siče išli cestom koja se mjestimično stopila s okolnim terenom pod snježnim nanosima. Snijeg je bio svjež i dosta smo propadali, čak i s krpljama, a neki ih nisu niti imali te su oni bili zadnji u koloni. Znali smo da smo prošli stijenu prije završnog uspona na dom, ali sve nam je bilo nekako neobično zbog ogromne količine snijega, a možda i umora. U jednom trenutku, kada sam bio siguran da smo na završnom usponu i kada sam dobio neku dodatnu snagu i želju da čim prije stignem do doma, ugledao sam žučkastu točkicu. Pomislio sam da je to svjetlo od doma, ali bilo je toliko malo i nije se povećavalo iako sam napredovao. Počeo sam razmišljati da je krijesnica jer se povremeno malo micala, ali nije mi bilo jasno odakle krijesnica zimi i što radi. Tek kad sam došao na nekih četrdesetak metara od svjetla ono se povećalo, ugledao sam obrise doma i s oduševljenjem shvatio da smo stigli.

OBAVEZNA OPREMA

Skupilo se tu i raznih priča o krpljama. U početku se nije inzistiralo na krpljama, a sada su praktički

obavezna oprema (ako ima snijega). Članovi društva su izradili krplje od aluminijskog okvira premreženog petmilimetarskim užetom. Te je krplje trebalo jako zategnuti gurnom oko gojzerice kako ne bi ispale, ali ni to nije uvijek pomagalo, pa smo i više puta tokom uspona znali vezivati krplje sebi ili pomagati drugima. Gurnta bi se nerijetko sledila, a ponekad bi bura derala ili bilo jako hladno tako da je bilo dosta nespretno s rukavicama na rukama pričvršćivati krplje. Ponekad je bilo pravo umijeće sve to savladati. Vremenom je sve više ljudi nabavilo moderne krplje koje je mnogo lakše pričvrstiti i gotovo je nemoguće da otpadnu s gojzerice. Neki su pak smatrali da su krplje nepotrebne i nosili ih na ruksaku sve dok ih se nije uvjerilo kako je pametnije staviti krplje ili nisu ostali bez snage pa odlučili probati.

PROGRAM IZLETA

Na subotnjim dnevnim izletima uspjeli smo obići sve okolne značajnije vrhove i poznatija područja. Bili smo na Vučjaku, Zavižanskoj kosi, Balinovcu, Velikom Zavižanu, Plišivici, gdje se devedesetih godina dok su još ljudi radili u objektu od tadašnjeg HPT-a guštalo u palačinkama, Velikom i Malom Pivčevcu, Krasnarskim jezerima, Velikom i Malom Rajincu, Rossijevoj kolibi, Gromovači i Botaničkom vrtu. Sva ta područja i vrhove obilazili smo na ra-

INAČE TAJ IZLET JE ZAMIŠLJEN DA SE IZ ZIME ULAZI U PROLJEĆE PA SE ZATO SPUŠTAMO NA PRIMORSKU STRANU U GORNJE KLADE GDJE U OŽUJKU ZNADE BITI SVE U PROLJETNOM RUHU.

zne načine, nerijetko svojim putevima, dijelom zbog toga što nismo mogli pronaći markaciju, dijelom jer puteva niti nema. Veoma mi je drago što smo prije nekoliko godina uspjeli doći i do Velikog Rajinca jer mi je to bila višegodišnja želja. Ima tu još dva, tri izleta koja bih želio organizirati, poput prolaska s Balinovca na Veliki Zavižan ili s Velikog Rajinca na Mali ili obrnuto preko sedla koje ih povezuje, a to ćemo valjda u godinama koje dolaze. Na subotnjim izletima često nije sudjelovao veliki broj ljudi tj. većina noćnih hodača, ali ionako je bitnije da se ljudi zabave, odmire i uživaju na način koji njima odgovara, bilo to obilaskom nekih drugih dijelova okolice doma na Zavižanu ili odmora na domu.

SPORT I GLAZBA

Kad smo kod zabave, ne možemo ne spomenuti popodnevno-večernja-noćna druženja uz piće, hranu i glazbu. Mislim da nikada nije manjkalo hrane, kao što je nikada ne manjka ni na ostalim kapelaškim izletima. U drugoj polovici devedesetih počeo se kuhati grah za subotnju večeru za sve sudionike izleta, ali i sve prisutne na domu. Taj sad već tradicionalni grah zadnjih desetak godina priprema naša Jagoda, koja gotovo svake godine uspije nadmašiti svoj prošlogodišnji pothvat. U tome joj pomažu i ostali članovi svojim suhomesnatim pri-

lozima (često smo grah morali tražiti po rajngli od ogromne količine mesa). Nakon noćnih dolazaka u dom bismo kuhali juhe. Mrvina „ekipa“ je uvijek bila inspirirana za pripremu raznih jela. Prije otprilike 4-5 godina je došla mala grupica planinara iz Zadra s friškim sardelama koje su očistili i frigali. Zabave i dobrog društva nikada nije nedostajalo. Znali smo nakon noćnog uspona nastaviti druženje u blagovaonici sve do jutra, a zatim lagano kunjajući, ali svejedno odlučno poći na subotnji izlet. Na povratku s izleta na Mali Rajinac vodila se teška borba između tijela i mozga da kapci ostanu otvoreni (najteži dio je bio od ulaza u Botanički vrt do doma). Krajem devedesetih i početkom novog nam stoljeća više se pjevalo, a mi mladi danas nismo toliko pjevno raspoloženi, ali nismo bez muzike jer nas vjerno prate blagodatni tehnologije. Ponekad se na izletu nađe i dobar gitarist pa nam večeri budu prožete živom muzikom.

JUBILARNI USPON

Nekako sam dojm da je upravo naš 30. uspon bio i najglasniji po pitanju subotnje zabave. Što se samog jubilarnog uspona tiče, bio je to jedan od jednostavnijih izleta. Osim po tome što je bio 30. uspon po redu, bio je specifičan i jer je išlo dvoje djece, Jana (7 g.) i Grga (s 9 g. već drugi put na usponu). Bilo

n a s
je ukupno
31, a 25 sudionika
se odlučilo za noćni uspon.
Čak su i djeca išla noću. Noć je bila
vedra i bez većih problema smo stigli na
dom za otprilike četiri sata. Dio grupe je od Babić
Siće išao cestom, a ostali planinarskom stazom i
zimskim putem preko livada. Koliko me sjećanje
služi, na Zavižanu je bilo oko metar snijega. U su-
botu se samo troje ljudi odlučilo za planirani izlet
na Mali Rajinac. Išlo se preko Pivčevca, a u po-
vratku preko Vukušić Snježnice. Jelena je preko
svojih prijatelja iz Krasnog naručila odojak i kola-
če. Pečeni narezani odojak i kolači već su u petak
bili dostavljeni na dom jer je cesta do Zavižana bila
probijena. Od početka vikenda je sve, dakle, bilo
spremno za proslavu 30. uspona. U petak navečer,
odn. u ranim subotnjim satima po dolasku u dom
nakon uobičajene rakijice, čaja i gajbe (dvije, tri ili

koliko već) piva, dio društva je nastavio s veseljem
do zore. Ništa manje veselo i zabavno nije bilo niti
drugu večer, a ni cijeli dan. Nakon već spomenutog
izleta, dolaska grupe s Oltara koja je protekle noć
boravila u društvu naših planinarskih prijatelja iz
Siska i raznih drugih obilazaka bliže i dalje okolice
doma, uslijedio je još jedan odličan Jagodin grah s
dodatkom ričeta za one koji to žele, pa odojak i na
kraju kolači. Cijelu večer je vladala vesela i poziti-
vna atmosfera, pjevalo se, plesalo, hrvalo, skidalo
majice, čak i hlače, bučilo, fučkalo, a sve naravno
uz prigodne tekućine sve dok u jednom trenutku
nije došlo do nestašice rakije, pa su neka lica naglo
promijenila izgled i boju. Naravno da su strah i ne-
vjerica bili neopravdani jer nas naš, sve nam draži
domaćin, meteorolog i domar Drago ne bi ostavio
bez te dragocjene tekućine. Lijepo je bilo vidjeti i
kako je Drago prihvatio naš vid zabave jer nisam
siguran da bi puno domara bilo blagonaklono pre-
ma našim egzibicijama. Potrajalo je druženje do

SVIH SMO OVIH GODINA IMALI ČAST SVJEDOČITI POIGRAVANJU SNIJEGA, VJETRA I TEMPERATURE PRI OBLIKOVANJU ZIMSKOG POKROVA DRAGOM NAM VELEBITA.

kasno u noć, a čini mi se i do jutra. U nedjelju smo doručkovali, pospremili stvari, očistili dom kao i godinama prije (oprali sve sude, pomeli blagovaonu i kuhinju, pospremili posteljinu u sobama), pozdravili se s Dragom i uputili u Donje Klade. Nismo se uvijek spuštali u Klade. Ponekad nam to bura ne bi dozvolila pa smo se tada vraćali u Oltare ili preko Krasnarskih jezera u Krasno. Ponekad bismo imali problema s pronalaskom puta jer zbog guste naoblake nismo znali doći do prvog malog prijevoja koji se nalazi petnaestak minuta hoda od doma. Dvije ili tri godine za redom nas je u nedjeljno jutro dočekivao oblak. Koliko god taj put dan ranije jednostavno izgleda dok je obasjan suncem, odjednom se preko noći izgubi. Ostaje mi u sjećanju iznenadno rasplinuće oblaka pedesetak metara pred prijevojem i slika dvojice ili trojice planinara koji se nalaze skoro na pola brda Zavižanska kosa jer je jedan od njih dobar poznavalac puta.

No vratimo se našem jubilarcu. Dan je kao na-

crtan, sunčan i lagana bura. Prva pauza na Živim vodicama. Ne znam zašto, ali prva asocijacija na taj izvor i ograđena pojilišta mi je priča našeg starijeg člana Ede koji nam je ispričao kako je Đ., gospođa u godinama, u njima kupala grudi. Doduše ne znam je li bila riječ o snijegu ili vodi, ali svakako je riječ o hrabrom činu. Druga asocijacija mi je piknik na Babrovači, a treća na našeg dugogodišnjeg predragog domaćina Antu u Gornjoj Kladi. Slijedio je odlazak u Senj na pizzu (običaj kojeg se držimo zadnjih desetak godina) i povratak u Zagreb.

Spomenimo još da smo 2013. bili na Zavižanu dan nakon izmjere najviše količine snijega od čak 322 cm (21.3.2013., četvrtak). Dalo bi se ispričati još mnogo priča, anegdota, podijeliti nezaboravnih trenutaka, ali za to je potrebno puno papira, a možda je i bolje da neki trenuci ostanu među planinarima tih izleta. POZDRAV do sljedećeg zimskog pohoda na Zavižan koji će biti jedinstven kao i svi dosadašnji!

Panta Rhei

O PROMJENAMA NA MEDVEDNICI

— Tekst: Jelena Spreicer —

FOTOGRAFIJA: NEPOZNATI AUTOR

KADA SAM POČELA PISATI OVAJ TEKST, ON JE BIO ZAMIŠLJEN KAO KOMENTAR NA VRLO NEGATIVAN PRVI DOJAM KOJI SAM STEKLA VIDJEVŠI PO PRVI PUTA IZ BLIZINE NOVOIZGRAĐENU SLJEMENSKU ŽIČARU. NO KAKO SE TEKST RODIO I RASTAO, POČEO JE ŽIVJETI VLASTITI ŽIVOT TE SAM POSTUPNO SHVATILA DA PIŠEM O TEK JEDNOJ U NIZU PROMJENA KOJE MEDVEDNICU ZAHVAĆAJU VEĆ GODINAMA. POPUT TIJESTA U KOJEM JE PREVIŠE KVASCA, TEKST JE NAPOS LJETKU NARASTAO DALEKO VIŠE OD PRVOTNO ZAMIŠLJENIH DIMENZIJA. ZBOG TOGA SE ČITATELJU UNAPRIJED ISPRIČAVAM.

Puno toga pisalo je u novinama o zagrebačkoj žičari, prvenstveno o malverzacijama vezanim uz njenu izgradnju. Pisalo se o mutnim poslovima tadašnjeg zagrebačkog gradonačelnika, kritizirala se cijena izgradnje žičare za koju je ustanovljeno da je najskuplja u Europi, polemiziralo se o visokoj cijeni karte, arhitekti koji su radili

SVJEDOČITI TOME
KAKO IZ SLJEMENSKE
VIZURE NESTAJU
POZNATE ŽUTE, CRVENE I
PLAVE GONDOLE U MENI
JE IZAZVALO NEOBIČAN
OSJEĆAJ PRAZNINE.

na idejnom projektu pobunili su se protiv načina na koji je on proveden u djelo, itd. Ničime od toga ne namjeravam se baviti u ovome tekstu, prije svega zato što me (politički) akteri te priče nimalo ne zanimaju. Tema je to kojom će se još dugo baviti javnost laka na peru i jeziku, a dugoročno gledano možda i neke pravosudne institucije. Na sve to smo, nažalost, odavno navikli, a kolokvijalno bismo mogli reći da smo na temu mutnih poslova u javno financiranim projektima – „oguglali“. No postoji pitanje koje nam se mora nametnuti kao planinarima rođenim u podnožju impresivne planine: Što ovaj projekt znači za Medvednicu kao park prirode i za nas kao njene redovite posjetitelje? Tu ponekad pomaže (osobna) historijska perspektiva.

BABAROGA

Jedna od mojih prvih uspomena iz djetinjstva vezana je uz planinarenje na Medvednici. S obzirom na varljivost sjećanja, ne mogu sa sigurnošću tvrditi da je sljedeća obiteljska legenda točna, no obilježje je legende da se njenim čestim prepričavanjem otklanja sumnja u njenu istinitost. U svakome slučaju, postoji priča o tome da su me roditelji, nedugo nakon navršene prve godine, žičarom odveli na Sljeme te da smo se spustili pješke, pri čemu sam (legenda kaže) cijeli put prehodala sama, a da me nitko nije nosio. Uzme li se u obzir urođena mi kmečavost, a ponekad i lijenost, opravdano je sumnjati da se takvo što uistinu dogodilo. No jedna je stvar neporeciva – sjećanje na strah od vožnje žičarom koji me pratio dobar dio djetinjstva. Sjećam se dolazaka pred zgradu žičare, dubokog, vibrirajućeg zvuka teških strojeva i ushita zbog predstojeće vožnje pomiješanog s umjerenom nelagodnom zbog straha od visine koju sam pokušavala zanemariti dok se red polako približavao gondolama u kojima su ljudi nestajali, a da nije postojalo nikakvo jamstvo da će ikada iz njih više izići. Sjećam se da su me neki ljudi uvjerali u to kako se ne trebam ničega bojati i da vožnja kratko traje i onda ćemo biti na snijegu, sanjkati se i sve će biti u najboljem redu.

Činjenica da sam preživjela prvu nije oda-

gnala strah od budućih vožnji žičarom. Kako bismo se uspinjali, gondola žičare nerijetko bi se zanjihala na vjetru, a kada bi prolazila pored stupova žičare, sve u njoj nakratko bi zagrmilo tako da sam bila gotovo sigurna da ćemo skupa s gondolom završiti u provaliji ili još gore: da će se žičara zaustaviti, pa ćemo ostati vječno visjeti u zraku. Tu i tamo bih na snijegu ispod žičare primijetila srnu ili u samoj gondoli čokoladu kojom bi mi dobri ljudi mahali pred nosom, pa bih nakratko možda i zaboravila čovjeku neprirodno kretanje zrakom koje su mi nametnuli, ali sve u svemu nikada nisam prevladala strah od vožnje žičarom. Kada su mi se noge dovoljno izdužile za samostalno hodanje kroz dulje vremenske periode, a roditelji shvatili da je dijete na planinarenje najlakše natjerati obećanjem Coca Cole ili kolača na određitu, novac za kartu bismo radije potrošili na takve mito-koruptivne sretne završetke izleta i na Sljeme redovito išli pješke. U nadolazećim ću godinama sljemensku žičaru promatrati samo odozdo, hodajući Leustekovom stazom ili za posjeta Brestovcu. A zatim je 2007. objavljeno da će se žičara ugasiti. S jedne strane, pročitati to i svjedočiti tome kako iz sljemenske vizure nestaju poznate žute, crvene i plave gondole koje su nedugo zatim postale sastavnim dijelovima nekih zagrebačkih kafića i muzeja u meni je izazvalo neobičan osjećaj praznine. S jedne strane, babaroga iz djetinjstva definitivno je nestala. S druge strane, od tada sam upoznala druge, daleko strašnije babaroge: vozila se žičarama staklenih podova koje vode do puno viših vrhova od onog na Medvednici i tijelo podvrgavala maksimalno neprirodnim načinima putovanja, poput leta avionom. Svejedno, imala sam osjećaj da će mi babaroga mog djetinjstva nedostajati.

U međuvremenu, Medvednicom su zavladao osobni automobili i ZET-ovi autobusi. Mnogi ljudi nevični samostalnom uspinjanju na planinu, obitelji bi vikendima natrpali u auto i odvezli do nekog od planinarskih domova uz sljemensku cestu, poput Puntijarke ili Grafičara. Poznajem mnoge planinare koji bi do istih pla-

ninarskih domova došli pješke, pa se redovito mrštili i s negodovanjem odmahivali glavom gledajući duge redove u koje su morali stati da dođu do graha ili hladnog piva, smatrajući sebe pravim ljubiteljima prirode koji su uživanje u prirodi zaslužili znojem svojih leđa i žuljevima u gojzericama. Cesta blizu televizijskog tornja nerijetko bi, a pogotovo u zimsko doba kada bi zagrebačke dolove i sljemenski brijeg zabijelio snijeg, bila zatrpana parkiranim automobilima do sulude razine, a

dolaskom FIS-ove skijaške utrke na Sljeme, počeo je razvoj skijaške infrastrukture koji se teško može pomiriti s definicijom parka prirode kao prirodnog područja u kojem su dozvoljene gospodarske i druge djelatnosti koje ne narušavaju njegove bitne značajke i ulogu. Otada nadalje, vrh Medvednice uglavnom bismo uporno zaobilazili i radije istraživali njene zapadne i istočne obronke ili pak zagorsku stranu.

PANTA RHEI

No nije stara sljemenska žičara, nakon čijeg je ukidanja gotovo odmah najavljen projekt izgradnje nove, bila jedino što se na Medvednici promijenilo. Hodajući sljemenskim putevima, vremenom nismo mogli ne primijetiti činjenicu da se šuma prorijedila. Nagadali smo da je

rušenje stabala sigurno bilo potrebno zbog neke bolesti drveća ili iz nekog drugog, nama nepoznatog razloga. Medvednicu su 2013. i 2014. poharale i dvije razorne oluje koje su gotovo u potpunosti onemogućile kretanje određenim stazama, poput staze br. 13 koja od Šestina vodi do Kraljičinog zdenca. Međutim, smanjena gustoća šume postupno je postala vidljiva i golim okom iz samog grada te su neki građani počeli postavljati pitanje što se zapravo događa sa šumom na sljemenskim obroncima. Kombinacija prirodnih uzroka, problema nerazjašnjenih granica između državnog i privatnog vlasništva šuma te nesavjesno ponašanje pojedinaca koji su se upuštali u krađu drvene građe dali su odgovor na ta pitanja.

Osim šuma, na Medvednici sustavno propadaju ili su već propali i neki značajni objekti. 1980. godine u požaru je stradao hotel i restoran „Risnjak“ smješten u Vili Rebar, zdajući bremenitom poviješću, od koje su danas ostali samo podzemni tuneli koje generacije poput moje pamte samo po legendama o *rave* tulumima koji su se u njima održavali 90ih godina. Otkada pamtim, Dom Crvenog križa na Malom Sljemenu visokom 959 m je zatvoren,

dok su u nekim već dosta davnim desetljećima u njemu ljeta i zime provodila djeca iz obitelji slabijeg imovinskog statusa. Zapušten je i zaboravljen pl. dom „Željezničar“ u neposrednoj blizini Činovničke livade, a posebno je tragičan slučaj tzv. Doma sindikata koji se nalazi tik uz stazu br. 1, na 960 m nadmorske visine s impresivnim pogledom na cijeli Zagreb. Od poštanskog planinarskog doma, preko odjela Očne klinike zagrebačkog Medicinskog fakulteta i izletišta za mlade, dom je završio u vlasništvu Saveza samostalnih sindikata Hrvatske te otada ubrzano propada. U posljednje dvije godine u objekt je više puta provaljivano, inventar je uništen ili ukraden, a nedavno je ukraden čak i limeni krov. Kao da je otvorena Pandorina kutija, na pamet mi pada još mnogo primjera, no nabrojiti ih sve bilo bi kontraproduktivno. Ono što je neporecivo je da su se u posljednjih tridesetak godina koliko u prošlost seže kratko pamćenje moga života izgled i struktura najbližeg nam parka prirode temeljito promijenili.

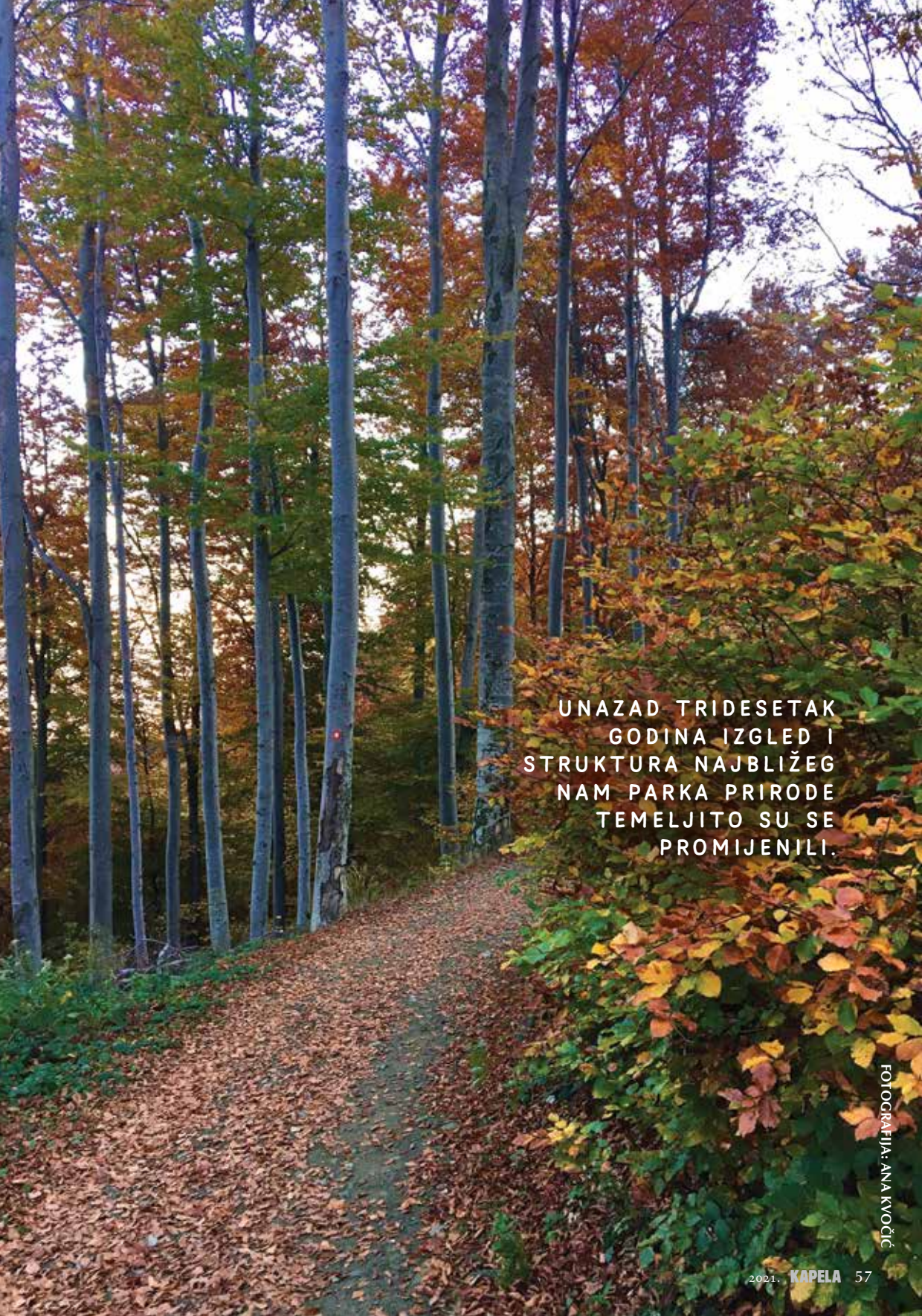
S jedne strane, opirati se promjenama je besmisleno. Uvidjeli su to već i stari Grci, pa je filozof Heraklit svijet usporedio s rijekom koja se stalno mijenja, rijekom u koju „nije moguće stupiti dvaput“ (odakle je kasnije nastala uzrečica *panta rhei* ili „sve teče“ – sinonim za vječnu mijenu). Promjena ne samo da je nužna, nego je i neizbježna, sviđala nam se ona ili ne, a nerijetko nam se neće sviđjeti jer su ljudska bića, uz iznimke, bića navike koja promjenu trpe uglavnom onda kada nužno moraju.

S druge strane, promjene ne treba prihvaćati nekritički i neselektivno, pogotovo onda kada su očito štetne. Kako pronaći balans između te dvije oprečne silnice?

MINIMALNI TRAG

Razmišljajući o tome, uvijek se sjetim Hrvoja, kojeg volim smatrati svojim mentorom i prijateljem. U našim smo se razgovorima složili oko toga da bi čovjek svoj boravak u prirodi uvijek trebao organizirati na način da za sobom u idealnom slučaju ne ostavi nikakav trag, a ako neki trag već mora ostaviti, onda neka on bude minimalan. Već zbog same blizine civilizacije, tj. Zagreba kao velegrada, u parku prirode Medvednica to je vrlo teško ostvariti. Prije nego što je Medvednica proglašena parkom prirode 1981., u njoj su već bili izgrađeni brojni objekti, a po procjeni iz 2001. godine, unutar samog parka živi više od sedam tisuća ljudi. Uslijed pandemije koronavirusa od ožujka 2020. brojni su građani otkrivaju boravak u prirodi kao metodu kvalitetnog provođenja vremena s obitelji te Medvednica vrvi posjetiteljima kao nikada prije. Te nove zaljubljenike u prirodu u okolini žičare dočekać će neugodni prizori iskrčene šume i velikih zdanja na početnoj i završnoj točki žičare, kao i na pristupnoj cesti do stanice žičare na Brestovcu, čija je svrha tako blizu vrha do danas obavijena velom tajne. Neki od planinarskih puteva koji su prolazili ispod žičare gotovo pa su iščezli jer ih je mehanizacija pregazila zajedno s markacijama, a najveća je promjena vidljiva na samom vrhu Medvednice, na kojem se umjesto šumarka kroz koji je staza br. 1 vodila do vidikovca sada nalazi ogoljelo brdo s modernim narančastim zdanjem – završna točka žičare koja, dosta neuobičajeno, završava na samom vrhu planine. Iako mi je osobno arhitektura stare žičare, obložene tradicionalnim sljemenskim škrljavecem bila daleko draža, prihvaćam da se o ukusima ne raspravlja. Međutim, neosporno je da novi posjetitelji parka prirode Medvednica svoju Medvednicu (ili Sljeme

kako je ja uporno i dalje nazivam) više nikada neće vidjeti. Neće proći Mrcinom probijajući se kroz gustu šumu jer ta šuma više ne postoji; neće izaći iz žičare i naći se u gustom borovoj šumi jer ta šuma više ne postoji; neće imati priliku s terase Doma sindikata fotografirati zalazak sunca nad Zagrebom jer će se ta terasa možda za već nekoliko mjeseci urušiti. Vizura vrha Medvednice projektom žičare zauvijek je promijenjena. Je li to promjena na bolje ili na gore je pitanje na koje odgovor može dati samo vrijeme. Šuma oko nosivih stupova žičare i njenih objekata postupno će se obnoviti. Možda će i broj posjetitelja koji će u park doći automobilom jenjati otvaranjem žičare, pa će se na taj način smanjiti negativan utjecaj čovjeka na okoliš. No način na koji je izgrađena ostavlja ne samo prostor, već i dužnost da postavimo opravdano pitanje kakvu poruku već desetljećima šaljemo tolerirajući sve ove promjene i njihov loš utjecaj na prirodu i kulturu boravka u prirodi. Iz sadašnjeg stanja stvari nameće mi se zaključak da je poruka koju šaljemo ona da paradoksalno s jedne strane krčimo, gradimo i asfaltiramo, a s druge strane potičemo trulež i propadanje sve dok ne bude prekasno da obrnemo učinke ljudskog djelovanja na ovaj park prirode. Kao planinari, dolazimo iz društva koje upravlja planinarskim objektima u jednom od najstrože čuvanih rezervata prirode u Republici Hrvatskoj i koje itekako ima mnogo iskustva u očuvanju prirode; iskustva koje svojom planinarskom školom posređujemo novim planinarskim naraštajima. Nadajmo se da će 2020. godina biti posljednja godina u kojoj se neće održati planinarska škola i da će svatko od nas svoj entuzijazam za zaštitu okoliša te promišljanje o svrsishodnosti ljudskih zahvata u prirodi znati prenijeti na one koji tek otkrivaju radosti planinarstva. Jedino potičući kritičko mišljenje o promjenama koje se oko nas zbivaju možemo zaštititi naše planine od propadanja. Promjena će uvijek biti, ali osim ako iz svojih pogrešaka nešto ne naučimo, one neće biti pozitivne. Panta rhei, ali pitanje je – u kojem smjeru?

UNAZAD TRIDESETAK
GODINA IZGLED I
STRUKTURA NAJBLIŽEG
NAM PARKA PRIRODE
TEMELJITO SU SE
PROMIJENILI.

IZLETI U DOBA KORONE

— Tekst: Hrvoje Zrnčić —

FOTO: SHUTTERSTOCK

I POTRES I PANDEMIJA KORONE NEDAĆE SU S KOJIMA SE NISMO SUSRETI DO SADA. SVE NOVE NEDAĆE, ODNOSNO NEDAĆE S KOJIMA NEMAMO ISKUSTVA SIJU DODATNU NEIZVJESNOST I STRAH. ČINI MI SE KAKO DOBAR DIO NAS, POSEBICE ONIH NAJGLASNIJIH, NIJE SVJESTAN KOLIKO NAS JE STRAH JER JE DIO TOG STRAHA POBJEGAO U NAŠU PODSVIJEST PA GA NISMO SVJESNI. TO NE ZNAČI KAKO TAJ STRAH NE POSTOJI.

Ne samo da postoji, već je iz podsvjesti djelotvorniji nego njegov svjesni dio. Kako bilo da bilo, straha treba biti jer je strah prirodan i upozorava kako trebamo biti oprezniji; nije dobar pretjerani strah.

Prva dva i pol mjeseca 2020. godine, odnosno do uvođenja mjera protiv pandemije, ostvareno je četrnaest izleta u jedanaest vikenda s prosječno dvadeset dva sudionika po izletu, što je jako dobar početak s obzirom na godišnje doba. A onda su mjere protiv pandemije, strah i oprez skoro pa zaustavili izlete. Naime, kroz cijeli ostatak godine organizirano je, službeno zapisano, samo sedam izleta, dva polovicom svibnja te po jedan u rujnu, studenom i prosincu, a dva u listopadu s prosječno devetnaest sudionika po izletu.

Međutim, kako s pandemijom život nije stao, nisu stali ni naši izleti; oni neslužbeni, dakako. Posve je sigurno kako nije bilo tjedna kad kapelaši nisu organizirali izlet! Strah i oprez nagnali su nas na prilagodbu. Na izlet je išao mali broj ljudi

koji su međusobno imali povjerenje jedan u drugog da se prethodno nisu izložili zarazi. Broj izleta s malim brojem sudionika nemoguće je znati, ali iskustva govore kako je svaki vikend bilo više takvih izleta. Koliko se zna, na svim tim izletima nije bilo prenošenja virusa korone osim u jednom slučaju kad je prijevoz na izlet organiziran kombijem. Nedovoljno oprezniji sudionici izleta ovaj su put imali sreću u nesreći. Nesreća je to što su u zajedničkoj vožnji na izletu dobili koronu, a sreća je to što su je preživjeli. Naravoučenje: u vrijeme korone ne bi se smjelo zajednički prevoziti više od petero planinara uz napomenu kako nema potpune sigurnosti od zaraze. Ne baš zanemari broj planinara nadoknadio je dio svoje planinarske aktivnosti odlascima na radne akcije obnove našeg skloništa. Uz sve to, naš Vjeko napravio je plan izleta za 2021. godinu.

Sve u svemu, rekao bih kako je planinarskih izleta u vrijeme korone, što se tiče našeg društva, bilo iznenađujuće puno. To samo govori kako se nismo pretjerano prepustili crnim mislima i dopustili koroni da nam pretjerano uništi kvalitetu življenja. Puno mikro izleta imalo je za posljedicu neusporedivo manje druženja većeg broja kapelaša i to je cijena koju smo platili koroni što se izleta tiče.

IN MEMORIAM

RUDOLF SOMUN (1932. - 2020.)
RUDOLF CAHARIJA (1935. - 2020.)
BOŽICA TURKALJ SEKA (1941. - 2020.)
ANTUN PAVEC (1949. - 2020.)
MLADEN VEDRIŠ (1953. - 2020.)
MIRA VARGEK (1957. - 2020.)
MARTINA ALJINOVIĆ (1975. - 2020.)

Odlazak naših članova nikad nije nešto što nam pada lako, bez obzira na okolnosti. Shvatiti odjednom da naših prijatelja s kojima smo dijelili lakše i teže uspone, lijepo vidike i krajolike, kao i pregršt drugih nezaboravnih uspomena više nema predstavlja jedan od najvećih izazova u odrasloj dobi. Kada se sve to dogodi u okolnostima poput onih prošlogodišnjih u kojima smo se morali vidati rjeđe i silom prilika privremeno otuđiti jedni od drugih kako bismo što prije mogli nastaviti s normalnim životom, gubitak poprima pomalo nadrealne dimenzije. Izgubljeni iz naše stvarnosti, odsječeni od prijatelja primali smo jednu za drugom najgore vijesti.

Prvo smo saznali da nas je puno prerano napustila jedna od naših najosebujnijih članica – Martina Aljinović. Nitko tko u „Kapeli“ tko je imao prilike upoznati Martinu sigurno nije

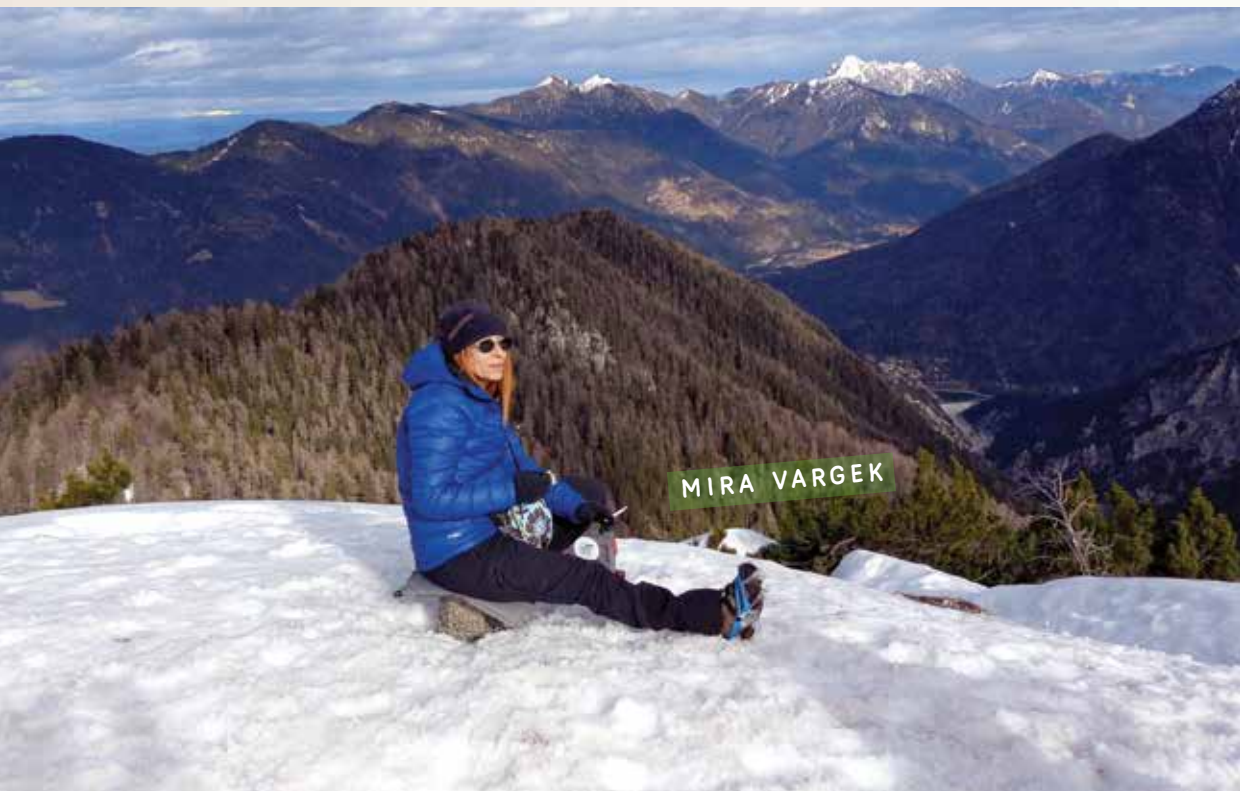

zaboravio njen glas i smijeh uokviren šarenilom i veseljem kojima je odbijala teške okolnosti shvatiti kao razlog za malodušje i defetizam. Njen je entuzijazam bio više od zaraznog, ponekad je bio možda čak i malo previše, ali je suštinski bio nepobjediv. I kada je preselila na Mljet, ostali smo u kontaktu s njom putem društvenih mreža te se čak i s dalekog, lijepog Mljeta javljala da pomogne u akcijama koje su nama koji smo je poznavali bile važne. Samo nekoliko dana prije nego što je otišla zauvijek, javila mi se porukom podrške za neku sad već nevažnu stvar koju je obavio zaborav. Tim je više vijest koja je nenadano stigla iz Londona izazvala šok i nevjericu.

Nažalost, tu je vijest odmah sustigla jedna jednako loša – vijest o teškoj bolesti naše članice Mire Vargek, žene koja je svojom neizostavnom pojavom na izletima uistinu činila jednu od ikona

društva. Gotovo da nije bilo izleta na kojem ju ne biste sreli, a u sjećanjima mnogih koji su s njom dijelili ponekad vrlo zahtjevne hodačke ture i lijepe trenutke druženja, ostat će upamćena kao žena s kojom je voditi razgovor bilo zabavno i lako, prirodno i neposredno. Svi smo se iz dubine srca nadali da će Mira pobijediti bolest i vratiti se u naše redove, pa da kada sve ovo jednoga dana prođe ponovo hodamo na izletima i zajedno se veselimo. To se, nažalost, nije dogodilo i iza Mire u „Kapeli“ ostaje praznina koju je nemoguće popuniti.

Otprilike u isto vrijeme kada i mira napustio nas je još jedan kapelaš kojeg pamte mnogi iako je posljednjih godina prorijedio odlaske u planinu – Mladen Vedriš. Upravo je Mladenovo bilo jedno od prvih lica koja sam susrela kada sam se prije sada već više od desetljeća zaputila

MIRA VARGEK

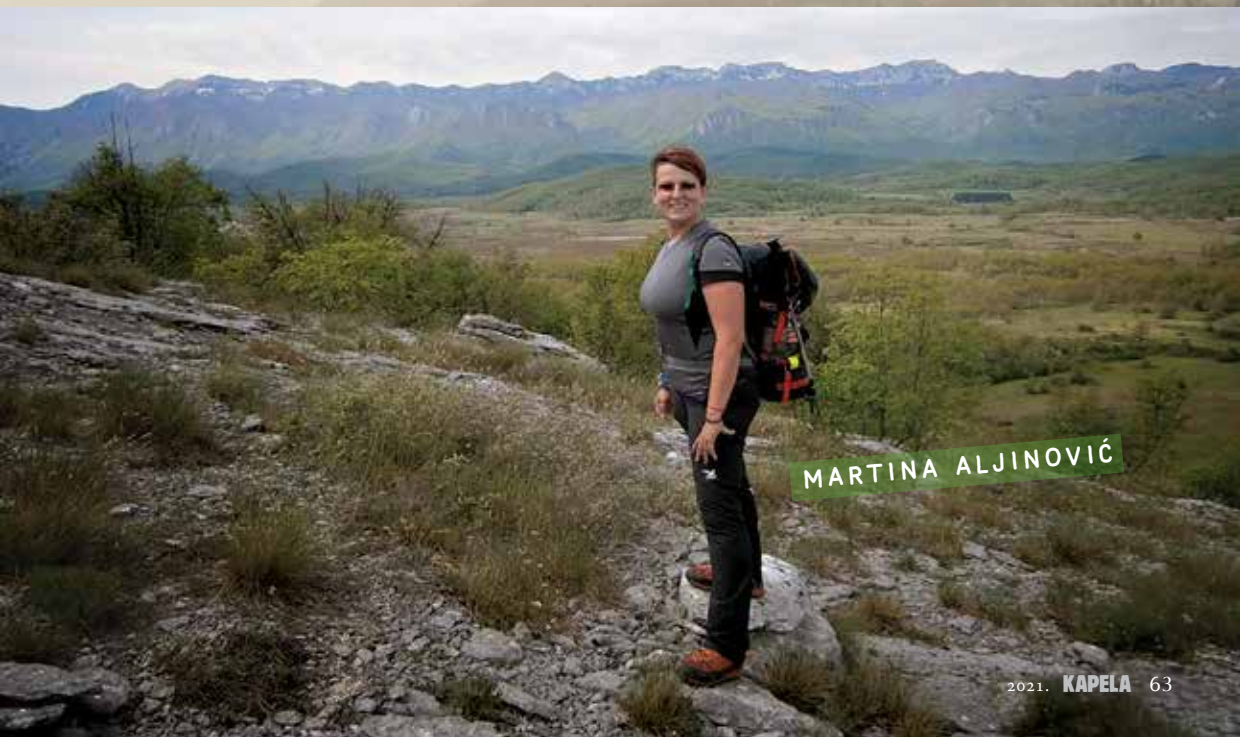
ANTUN PAVEC

na prve izlete s „Kapelom“. Zauvijek mi se u pamćenje urezao vedrim duhom za koji je već bio predodređen svojim prezimenom, nevjerojatnom željom da kao vodič za sudionike izleta organizira dobro raspoloženje i izvrsnu zabavu, ali i svojom bezrezervnom vjerom u GPS uređaj, čak i onda kada bismo zbog te vjere slučajno skrenuli s pravoga puta. Posljednjih se godina nismo vidali u „Kapeli“, već u kvartu koji dijelimo i još uvijek je neobična pomisao da se nećemo više sretati u kvartovskom dućanu, ponekad i tiho bez riječi, samo si kimajući bradom u prolasku, kao što to već čine stari planinarski drugovi koji se poznaju dugo i dobro, pa su im riječi suvišne.

Izbijanje pandemije koronavirusa naše je društvo doista pogodilo na težak i nepopravljiv način. Virus koji je na kraće vrijeme čak uspio zatvoriti vrata našeg društva, onemogućiti izlete i odgoditi planinarsku školu bio je neprijatelj protiv kojeg smo se svi borili, kako u društvu koje je adekvatno i na vrijeme reagiralo provodeći mjere zaštite, tako i svak' za sebe na privatnome planu. Nadali smo se da ćemo tako neokrznuti preživjeti priče koje su oko nas kolale – priče o bolesti i gubitku. I kada je djelovalo kao da ćemo u tome uspjeti,

korona nam je oduzela našeg Tonija Paveca. Toni se borio dugo i hrabro, ali prokleta je boleština bila prejaka, jača od pamtljivog, dobroćudnog i pomalo samozatajnog osmijeha našeg Tonija. Sigurno mnogi od nas pamte njegovu naviku da se na izletima zaputi u samostalne ture i avanture na koje je kretao iz ljubavi prema prirodi i hodanju, pa smo se nekad i zabrinuli, ali bi se on uvijek znalački vratio nama. Njegov povratak s ove samostalne avanture našalost nitko od nas neće moći dočekati, no ovaj put će on dočekati nas i kada mu se svi jednoga dana pridružimo pokazat će nam nove, nemarkiranje puteve koje je otkrio dok nas je čekao.

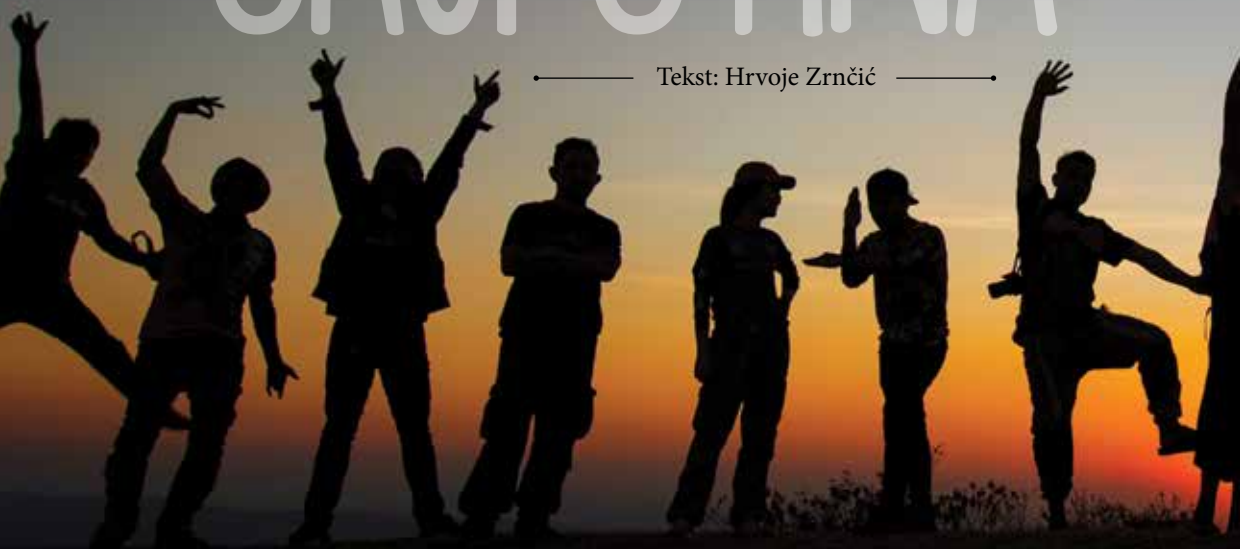
Izgubili smo Martinu, Mladena, Miru, Tonija, ali i druge članove društva koje na moju veliku žalost nisam imala čast upoznati pobliže: Rudolfa Somana, Rudija Zahariju, Božicu Turkalj-Seku. Ispisavši ove retke, naglo postajem svjesna golemog osjećaja praznine koja ostaje za njima u jednakoj mjeri kao i za svim drugim članovima koji su nas napustili prethodnih godina. Neka im je svima laka zemljica i neka za nas dobro markiraju puteve kojima ćemo svi jednoga dana morati proći.

MARTINA ALJINOVIĆ

IZBORNA SKUPŠTINA

—••••• Tekst: Hrvoje Zrnčić •••••—

A row of silhouettes of people in various celebratory poses against a sunset background. Some have their arms raised, some are clapping, and some are in dynamic, dance-like stances. The background transitions from a bright orange glow at the horizon to a darker blue at the top.

IZBORNA SKUPŠTINA ODRŽANA JE 10. LIPNJA
2020. U PROSTORIJAMA DRUŠTVA UZ PUNO
PRIDRŽAVANJE MJERA KOJE JE PROPISAO STOŽER
CIVILNE ZAŠTITE, A TRAJALA JE ŠTO JE BILO
KRAĆE MOGUĆE. NA OVOJ SKUPŠTINI BIRANI
SU DRUŠTVENI DUŽNOSNICI I DODJELJENA SU
PRIZNANJA HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA.

IZBOR DUŽNOSNIKA

U UPRAVNI ODBOR DRUŠTVA BIRANI SU:

- **LUKA KVOČIĆ**, predsjednik Društva
- **VJEKOSLAV HABULINEC**, dopredsjednik Društva i pročelnik povjerenstva za izlete
- **JELENA PLIŠO**, tajnica Društva
- **MIROSLAV KOVAČIĆ**, pročelnik gospodarskog povjerenstva
- **LUKA MOLVAREC**, pročelnik povjerenstva za planinarske puteve
- **ANA KVOČIĆ**, pročelnica povjerenstva za promidžbu
- **ZLATKO GLAVINA**, pročelnik povjerenstva za društveni život
- **NIKOLA BROLICH**, pročelnik povjerenstva za školovanje
- **GORAN ZADRAŽIL**, predsjednik odbora Kapelskog planinarskog puta
- **ZORAN GOMZI**
- **ŽELJKO ZORIĆ**

U SUD ČASTI BIRANI SU:

- **TANJA KVOČIĆ**
- **SLAVKO FERINA**
- **JELENA SPREICER**

U NADZORNI ODBOR BIRANI SU:

- **VESNA KANTURA**
- **NEVEN BOROJA**
- **JAGODA ŠANTIĆ**

ZA BLAGAJNICE BIRANE SU:

- **NATAŠA BEŠIREVIĆ PETRIN**
- **ZRINKA HABULINEC**

PRIZNANJA HPS-A DOBILI SU

BRONČANI ZNAK

(član minimalno 10 godina):

- **ANTUN BOŽIĆ**
- **LUKA MOLVAREC**
- **JELENA SPREICER**

SREBRNI ZNAK

(član minimalno 15 godina):

- **JAGODA ŠANTIĆ**
- **ZLATKO GLAVINA**

ZLATNI ZNAK

(član minimalno 20 godina):

- **GORAN ZADRAŽIL**
- **TONI PAVEC**

PLAKETA

(član minimalno 25 godina):

- **SLAVKO FERINA**

vraćen lim i započeto
postavljanje vanjske
zidne obloge

postavljena
konstrukcija terase

postavlja
se i ariš za
terasu

i to
bi
bilo
to

